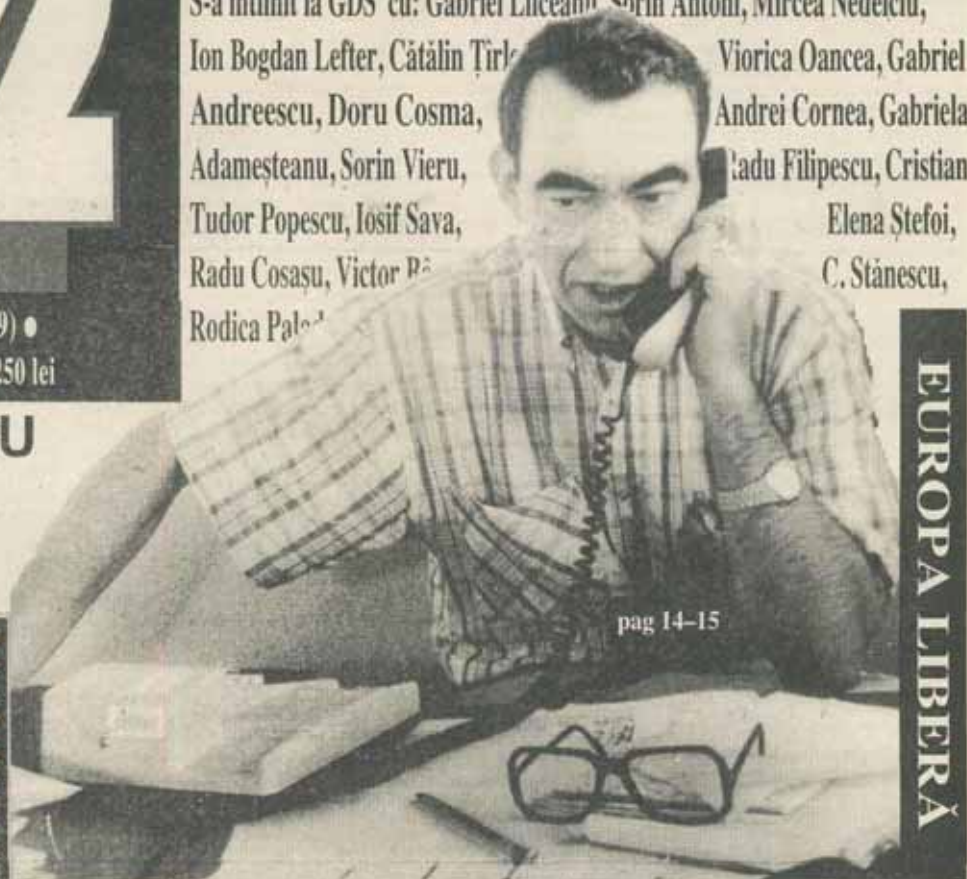

ANUL V • Nr. 36 (239) •
7-13 septembrie 1994 • 250 lei

MIRCEA IORGULESCU pentru prima oară în România

S-a întâlnit la GDS cu: Gabriel Liiceanu, Sorin Antohi, Mircea Nedelciu,
Ion Bogdan Lefter, Cătălin Tîrleşiu, Viorica Oancea, Gabriel
Andreescu, Doru Cosma, Andrei Cornea, Gabriela
Adameşteanu, Sorin Vieru, Radu Filipescu, Cristian
Tudor Popescu, Iosif Sava, Elena Ştefoi,
Radu Cosasu, Victor Rădulescu, C. Stănescu,
Rodica Palcu

pag 14-15

EUROPA LIBERĂ

CRIN HALAICU

Primarul nostru
cel de toate zilele
în proces cu
Guvernul

pag 8-9

INTERVIU

HORAŢIU PEPINE

Tratatul româno-ungar: o problemă de politică internă

Vizita la Budapesta a domnului Teodor Meleşcanu a fost semnalată ca un eveniment de excepţie în relaţiile româno-ungare. Se pare că, într-adevăr, nu mai e vorba de o rutină diplomatică şi că discuţiile şi-au propus să abordeze frontal toate chestiunile litigioase.

Dar ceea ce merită să fie subliniat nu este atât vizita în sine, cât împrejurările în care ea are loc. Se poate spune cu limpezime că este pentru prima dată în relaţiile celor două state cînd contenciosul tradiţional româno-maghiar şi-a modificat esenţial conţinutul. După Tratatul de Pace de la Trianon, problema revizuirii frontierelor a pluit ca o permanentă ameninţare. De altminteri, preocuparea centrală a puterilor învingătoare şi a statelor succesorare Imperiului austro-ungar a fost păstrarea *status quo*-ului şi consolidarea alianţelor capabile să-l garanteze. După cel de-al doilea război mondial, revizuirea frontierelor devine o ipoteză cu totul neplăzibilă, dar anularea juridică deplină a vechilor dispute pare să se realizeze abia în prezent. Problema de fond care ameninţă încă încheierea tratatului rămîne situaţia minorităţii maghiare din România, situaţie care va constitui, de bună seamă, tema principală a negocierilor prezente şi viitoare între cele două părţi. După 1920, problema reglementării situaţiei minorităţilor, deşi menţionată în tratatul încheiat la Paris în 1919, fusese lăsată practic la latitudinea guvernelor naţionale. Iar Budapesta însăşi, care a depus eforturi diplomatice în procesul optanţilor, era preocupată mai mult de luminarea dramei maghiare din perspectivă revizionistă.

Iată de ce astăzi putem vorbi de o modificare esenţială a contenciosului româno-maghiar. Ideea revizionismului agitat propagandistic exclusiv de medii extremiste periferice este complet abolită. Mai mult de atât, noul guvern de la Budapesta este dispus să accepte ca pe o dovadă de încredere includerea în tratat a

clauzei privind inviolabilitatea frontierelor şi absenţa oricăror revendicări teritoriale.

Din acest moment, condiţia minorităţii maghiare acceptată ca atare, ca un fapt de existenţă, devine preocuparea principală, cu atât mai mult cu cît reglementările internaţionale insistă într-un mod fără precedent asupra drepturilor minorităţilor. Lăsat deoparte exigenţele Consiliului European, pactul de stabilitate europeană lansat de premierul francez Edouard Balladur gîndeşte stabilitatea europeană prin apănarea surselor de conflicte naţionale. Accesul României, dar şi al Ungariei, la Comunitatea Europeană trece prin porţile deschise de tratatul bilateral.

Se observă, de asemenea, că încheierea unui tratat bilateral este nu doar o chestiune de politică externă, ci mai cu seamă una de politică internă. Preocuparea domnului Meleşcanu în aceste momente pare aceea de a nu deplasa prea mult accentul pe reglementările româneşti interne. Acceptarea integrală a propunerilor UDMR ar echivala cu acceptarea Budapestei în rolul unui arbitru în rezolvarea litigiilor politice interne. Prin urmare, abilitatea domnului Meleşcanu este pusă la grea încercare, întrucît este limpede că tratatul atrîne de acceptarea unor reglementări privind minoritatea maghiară, dar pe de altă parte formula propusă de UDMR pare să plaseze Bucureştiul într-o poziţie subalternă. O mare responsabilitate revine însă ministrului român de Externe, care, după cum ne amintim, în memorandumul adresat Consiliului European cerea să fie suspendată procedura de supraveghere a României, sugerînd că problematica minorităţilor ar trebui rezolvată exclusiv în cadrul negocierilor interguvernamentale bilaterale. Implicînd, domnul Meleşcanu pare să fi obţinut această delegare de responsabilitate. Guvernul şi Parlamentul României deţin cheia acestor negocieri.

Ce provoacă?

STRES
STRES

Cum se poate
preveni!

pag 12

L-AM URÎT
PE
CEAUŞESCU

pag 7

Stimată doamnă Adameșteanu.

Mărturisesc a fi așteptat cu nerăbdare interviul cu domnul Nicolae Manolescu. Nerăbdarea mea venea dintr-o temere care nu mă onorează. Aceea că întrebările pe care le veți pune domnului Manolescu vor fi mai blânde, mai comode decât cele pe care le-ați pus domnului Emil Constantinescu. Nu a fost așa, și vă mulțumesc pentru asta.

Totuși, asupra unuia dintre răspunsuri mi-aș fi dorit să inițiază. El conținea o anume nedumerire față de faptul că Alianța Civică nu-și respectă promisiunea de a se ocupa doar de cei care aleg, nu și de cei aleși.

Eu însămi sînt membru al Alianței Civice, Membru de rînd. M-am implicat în toate campaniile electorale, pledînd pentru Convenția Democrată. Am discutat mult, cu mulți oameni, am dat explicații despre ce dorește să facă Opoziția, am semănat speranțe în buna-credință a celor pentru care făceam campanie. Am făcut asta din toată inima, susținută fiind de încrederea pe care o aveam eu însămi în cele ce spuneam oamenilor. Acum, privind la cele ce se petrec, primind reproșuri referitoare la unul sau altul dintre aleși, nu știu dacă în viitoarea campanie electorală voi mai dispune de atita încredere încît să o pot insufla și altora.

Este, oare, atât de greu de înțeles că, atunci cînd îndemni oamenii să aleagă pe cineva, te poți chezaș pentru viitoarele fapte ale aceluia? Și, dacă acele fapte lasă de dorit, nu e firesc să atragi atenția celui ce a greșit?

Cu stimă,

Lucia Albinescu, str. Prevederii nr. 28, bl. G9, sc. B, et. 4, ap. 29, sect. 3, București, cod 74592 - tel. 639.92.56

P.S. Vă rog frumos, dacă publicați scrisoarea, să treceți și adresa, pentru a nu se crede că mă adăpostesc la umbra anonimului.

Stimată doamnă Adameșteanu.

Am urmărit și urmăresc cu mult interes discuțiile de idei care se desfășoară în paginile revistei „22”. Problemele de analiză politică mă interesează foarte mult.

Am avut norocul să mă nasc și să fiu crescut în casa unui mare fruntaș al PNT; tatăl meu a fost ales de 10 ori deputat între 1919-1938 și proclamat senator de drept, dar nu despre asta e vorba în principal. Doresc să vă scriu despre modul cum o parte din presa și politicienii actuali percep pozițiile partidelor de azi pe eșichierul politic.

Eu am cunoscut în trecut trei guverne predominant mafioate, grupate în jurul unui „om providențial”. Întîi acesta a fost extrem de popularul, după 1918, mareșal Averescu. În cele două guverne ale sale s-a înconjurat de un număr incredibil de esecroci politici, fripturiști, îmbogății de război, în general politicieni de cea mai joasă speță, deși Averescu era foarte cinstit și foarte naiv.

A doua serie de mafioți a venit la putere, din nou în jurul unui om de prestigiu, Nicolae Iorga, în 1931-1932. Odată cu Constantin Argetoianu a venit un roi teribil de esecroci și aviatori politici, afaceriști și mafioți. Noroc că au guvernat doar un an, Iorga însuși nu se mai recunoștea printre ei, spunînd: „Eu nu sînt eu!”

Al treilea guvern, cu adevărat pur mafiot (de fapt au fost mai multe guverne), l-a instalat în jurul său Regele Carol al II-lea, în special cu „bunul” său prim-ministru Tătărescu.

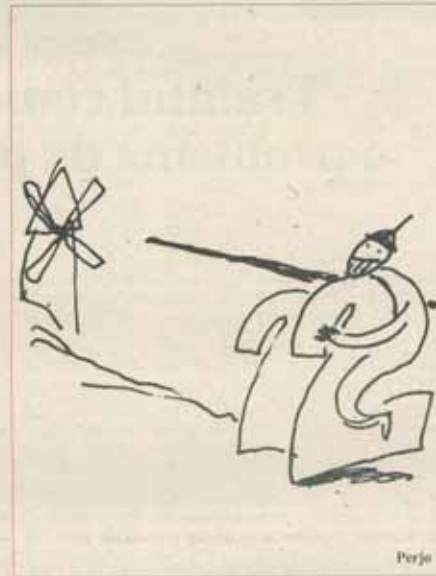
Ion Iliescu, oricît încercă unii să-l desconsidere, a fost, încă din timpul ceaușismului, reputat ca „viitorul salvator” și cel ce s-au ocupat cu managementul său politic, și nici aceia n-au fost atît de proști, cum ne place să credem, au reușit să-l prezinte astfel poporului ca pe omul providențial: ne-a dat pensii, ne-a dat pămînt, ne-a dat părțile sociale, ne-a dat weekend etc.

Ca de obicei în jurul unui astfel de „erou”, care a dat fărîmături din ce ne era al lui, s-au grupat oamenii care l-au „creat”, așa cum managerii creează vedete la Hollywood. Adică: securiști și activiști, care au avut din timp prevederea de a pune bani „la ciorap”, îmbogății, cumpărători de certificate de proprietate, de terenuri și moșioare, „proprietari” cu mai mult case și, ceea ce e mai rău, unii veritabili mafioți - nu-i pomenesc, li cunoașteți.

Ei bine, doamnă Adameșteanu, mai e valabilă lozincă „să luptăm contra comunismului”? Ori cumva nouă, intelectualilor, ne place să ne luptăm cu morile de vînt, e oare un fel de masochism al oamenilor cu carte? S-au văzut undeva îmbogății, moșieri (de tip nou), industriași, mafioți să fie comuniști? Vi-i imaginați pe acești oameni, care au simțit gustul dolarului, al libertății de a explora, al libertății de a face să joace guvernele cum li se cîntă, că nu mai pot de dorul de a-și pune în cap un Gheorghiu-Dej, o Ana Pauker, un Valter Roman, un Ceaușescu?

Să sfîrșim cu lozincă luptei anticomuniste. În fața noastră e un cu totul alt partid, unul care doarește o dictatură a capitalismului „sălbatic”, ca în Chile și alte Americi de Sud. Comitem grave greșeli politice vorbind poporului despre lupta contra comunismului. Nici măcar Verdeș nu mai crede în comunism, dar poate i-ar plăcea o dictatură...

Stimată doamnă Adameșteanu, eu cred că pe eșichierul politic românesc PDSR se situează la centru-dreapta. Nicăieri oamenii de tipul pe care îi

are nu pot fi de stînga. Niciodată, doamnă!

La fel PD (FSN): Tot afaceriști, industriași, îmbogății, dar mai săracuți, că-s oprimați de fratele mai mare! Tot la dreapta, tot la locul potrivit.

Și, ca membru PNT din 1944 (mă credeți sau nu...), consider că PNTCD, cel mai mare partid al țării pînă în 1947, nu-și va reveni, orice ar face, așta vreme cit îi place să se situeze la centru-dreapta. Acest partid trebuie să fie, mai întîi și mai întîi, „tărănist”, adică al celei mai oprimate părturi sociale, azi, în România - țărani. Partidul lui Ion Mihalache, Lupu, Costăchescu, Zane, Hudîță nu poate fi de „centru-dreapta”. Partidele trebuie să se prevalze de doctrine (dacă le au, PNT avea!) și nu de cea mai proastă idee politică: „Întîi să-i batem pe comuniști și apoi să discutăm doctrina”.

Și încă ceva: dacă vrem să ne apropiem, noi, Opoziția, de țărani și de muncitori, care, oricum am întoarce-o, sînt alegătorii noștri, și de prea numeroșii pensionari, nu ar trebui să le vorbim despre ce bine va fi cînd vom guverna noi, ci să vedem ce dolanțe au ei și ce putem face pentru a le rezolva. Înainte ca Ion Mihalache să rezolve o foarte controversată problemă - a impropietăririi locuitorilor din Delta Dunării -, a mers, era ministrul Agriculturii în 1929, luîndu-și cu el soția, ca în vizită, din sat în sat, cu barca și căruța, fără pază, discutînd și trăgînd la pescari, plugari, crescători de vite. Am avut cea mai mare onoare, cum cred azi, ca, fiind copil de 7 ani, să-i însoțesc în acest drum de neuitat...

Iar Maniu călătorea, sub veghea unui singur agent de siguranță, pe cînd era prim-ministru, cu vaporul de noapte pe ruta Ismail-Tulcea-Galați, dormind pe o banchetă la clasa I, în salonul comun. Și paznicul lui era bine băut...

Stimată doamnă, sau cine din redacție va citi aceste pagini, vă rog să știți că de aceea politicienii de atunci erau oameni mari și partidele lor atît de puternice.

Știu că rîndurile acestea nu sînt publicabile. Contravin ideilor preconceptuate ale Opoziției. Dar mi-am ușurat sufletul către revista pe care o stimez cel mai mult. Așa cum a zis Bărnuțiu: Dixi et salvavi animam meam!

Cu deosebită considerație,

Dr. Radu Georgescu, Tulcea

P.S. Ce o fi căutînd Manolescu la liberali? Are un partid de intelectuali, și aceștia totdeauna au fost de centru-stînga!

Am în original și scrisoarea în care Mihalache relatează că a văzut, sat cu sat, Delta.

În fiecare zi, de luni pînă vineri, puteți auzi la Radio Total, între orele 22.00-24.00:

TALK-SHOW-uri LIVE

FM 94,2 MHz

TOTAL

Radio

Telefon: 637.37.801, 637.58.45

Luni: Ovidiu Ioanitoiu - Ofișad
 Marti: Cornel Nistorescu - Cîncle de pază
 Miercuri: Carmen Bendovski - Simț cînor și vîr monstruos
 Joi: Feti întreprinzători cu Bogdan Teodoriu
 Vineri: TALK-SHOW și muzică cu Andrei Partos - Friday I'm in love

De ascultat, în fiecare zi, de luni pînă sîmbătă, la ora 8-15 - Reuters World News - informații și prezistență economică și la ora 17-20. MICA PUBLICITATE GRATUITĂ

Revista "22" oferă ABONAMENTE CU REDUCERE pentru PENSIONARI, CADRE DIDACTICE, ELEVII STUDENȚII, FOȘTI DE TINUȚI POLITICI, VETERANI DE RĂZBOI.

Cu părere de rău îi anunțăm pe cititorii noștri că odată cu majorarea prețului revistei s-a modificat și prețul abonamentelor.	2.000 lei cu ridicare de la redacție.	Cu expediere prin poștă.
	2.500 lei	
Costul abonamentelor trimestriale integrale este:	2.800 lei cu ridicare de la redacție.	Cu expediere prin poștă.
	3.000 lei	

Cei interesați sînt rugați să trimită adeverințe corespunzătoare (talon de pensie, adeverințe de la școală etc.) pe adresa: **Revista "22" Calcea Victoriei 120, sector 1, București**, cu specificarea pentru **Serviciul de Distribuție**. Adeverințele sînt valabile un an de zile.

Sponsorizate de **ASOCIAȚIA EST-LIBERTÉS.**

Cei interesați sînt rugați să expedieze prin mandat postal suma corespunzătoare tipului de abonament dorit pe adresa: **Revista "22", cont 45193532 BCR, Filiala sector 1, Str. Londra nr. 10, București.**

TIA ȘERBĂNESCU

Reparații semnificative

N-are rost să deschidem vorba acum despre relațiile dintre fi și tată, și nici despre prietenie. Toată lumea știe câte ceva despre aceste subiecte. În ultima săptămână însă, două persoane, a căror primă calitate este tocmai cea de fi, au stîrnit interesul dinastic al mijloacelor de informare. Cei doi sînt Nicu, fiul lui Nicolae Ceaușescu, și Jean, fiul lui Ion Gheorghe Maurer.

Nicu Ceaușescu a revenit în forță în paginile ziarelor — după ce multă vreme a ocupat doar rubricile de scandal prin isprăvi automobilistice ori istorioare erotice —, anunțînd că-l va da în judecată pe senatorul PNTCD Șerban Săndulescu. Motivul acestei inițiative juridice l-ar constitui faptul că senatorul PNTCD l-a considerat „bolnav închis” pe Ceaușescu-junior, care, din cauza unei ciroze avansate, a fost eliberat din închisoare. Pedoaria în acest proces a adus la vremea respectivă, în 1992, notorietate avocatei Paula Iacob.

Faptul că mai mulți comentatori au considerat gestul lui Nicu Ceaușescu drept un „semm al restaurației comuniste” a fost apreciat de Ion Cristoiu drept o prejudecată — tot comunistă. Este dreptul fiului lui Ceaușescu să dea în judecată pe cine dorește, a afirmat dl. Cristoiu, întrucît toți cetățenii sînt egali în fața legii. Perfect adevărat, nu este nimic de obiectat asupra acestei egalități. Nedumeririle pe care le trezește acest apel la Justiție sînt altele și, atunci cînd le exprimăm, nu putem face abstracție de faptul că reducerea lui Nicu Ceaușescu la calitatea de fi al tatălui său este cel puțin curioasă. Nicu Ceaușescu n-a fost un fiu oarecare, ci prim-secretar de județ, după ce a fost ministru al Tineretului — exact funcțiile pe care le-a avut și dl. Ion Iliescu, tot un „fiu”, spiritual, al lui Ceaușescu pînă cînd rivalitatea i-a despărțit. În dubla sa calitate, de odraslă de secretar general și prim-secretar, Nicu Ceaușescu a comis destule delictе, pe care presa de după 1990 le-a prezentat în detaliu de nenumărate ori și pentru care n-a plătit decît simbolic. Sigur că e dreptul său de a da în judecată pe cine dorește — și mai ales într-un peisaj justițiar alt de haotic precum cel de azi. Dar nimeni nu poate contesta nici dreptul comentatorilor de a se minuna de faptul că o persoană grațiată cu atîta ușurință și în mod atât de discutabil, o persoană care are destule păcate pe conștiință, se simte îndreptățită moral și chiar juridic să cheme la tribunal tocmai un senator din Opoziție pentru o afirmație mult mai nevinovată decît altele care s-au făcut pe seama sa. În mod curios, fostul prim-secretar, fiu de secretar general, nu s-a supărat din cauza palmei primite în direct la TV de la Mihai Tatuli. E adevărat că atunci nu-i prea dădea mina s-o facă, pentru că încă mai era revoluție. Nu s-a supărat nici cînd i s-a atribuit — fără dovezi — crimile lui Rimaru, nici cînd i s-a înșirat mizeriile erotice ori excesele bahice. Să fi considerat Nicu Ceaușescu toate aceste acuzații ori dezvăluiri atît de mincinoase că nu merita o reacție? Dacă e așa, și abia acuzația de „bolnav închis” l-a sensibilizat pînă la Justiție, înseamnă că e singura pe care o recunoaște adevărată. Și mai înseamnă că față de ceilalți acuzați s-a simțit mai dezarmat, în timp ce față de un reprezentant al Opoziției a simțit că poate să-și arate forța.

Nu e vorba, așadar, de o prejudecată. Este vorba de faptul că Nicu Ceaușescu este egal în fața legii cu oricine atunci cînd poate cere satisfacție — dar nu este deloc egal atunci cînd trebuie să dea socoteală el înșuși pentru faptele sale. Și mai e vorba de „calitatea” sa umană — dacă putem spune așa. Procedînd cum a procedat, fiul lui Ceaușescu și-a definit foarte bine oportunitismul. El a dovedit că știe, ca și tatăl său la mult cîntatul proces de la Brașov, cînd trebuia să devină din acuzat acuzator.

În fine, al doilea fiu „celebru”, Jean Maurer, prezentat pe ecranul TV „Antena 1”, a fost prieten cu primul încă din copilărie, cînd „au jucat fotbal printre vile”. Jean Maurer n-are nici o calitate publică și i s-a solicitat un interviu exclusiv pe baza certificatului de naștere. Tânărul Maurer, fugit în Germania în '89, a povestit câte ceva despre tatăl său, despre relațiile acestuia cu Ceaușescu și despre — iarăși — Nicu Ceaușescu în chip de prieten de joacă și de studii. Nu ne așteptam ca Jean Maurer să aibă vreo privire retrospectivă critică ori autocritică, înții pentru

ne-am obișnuit ca toți fiii nomenclaturii comuniste să fie foarte mindri de isprăvile părinților lor, din care rețin, de regulă, micile laturi „pozitive”. În al doilea rînd, pentru că ar fi penibil să asişti la decideri de genul celor pe care regimul comunist le pretindea fiilor de burchizi pentru a supraviețui taților. În asemenea cazuri delicate, cînd fiii nu reușesc să găsească tonul decent dar și cînit în care să-și producă mărturiile, e recomandabil mai degrabă tăcerea. Era interesant, deci, de văzut, dacă tot s-a ajuns la confesiunile lui Jean Maurer, în ce măsură fiul intelectual al „celui mai intelectual” și mai „boier” dintre comuniștii de prim rang dispune de criteriile și de nuanțele necesare pentru a da nu numai credibilitate, ci și un pic de cinste evocărilor

sale. Din nefericire, și Jean Maurer a confirmat, ca să zicem așa, existența unor limite nu numai ideologice, ci și morale în discursul său. Anvergura sa intelectuală a rămas la fel de scurtă ca și a altora. Din cite s-a observat, nici o îndoaială ori tresărare vinovată nu-l cenzurează certitudinea că poartă un nume ilustru, care „a făcut mult pentru țara asta și pentru poporul ăsta”.

Printre actele de curaj ale lui Ion Gh. Maurer, semnalate de fiu, se numără și acesta: „În 1956, cînd am ajuns să fiu matur pentru școală, am fost dat la școala germană, ceea ce a fost un act de curaj. Taică-meu a fost dojenit de Dej că n-am fost dat la școala rusă”. Un mic privilegiu pe vremea aceea, despre care nu s-a pus problema prin ce era meritat. În ce privește retragerea tropelilor sovietice, „tot taică-meu i-a convins, la o vînațoare” pe șefii Moscovei s-o ordone. De ce n-o acceptat Ion Gh. Maurer postul de prim-secretar pe care i-l hărăzise Dej cel dojenitor? Pentru că nu era sută la sută român, avînd mamă francezoaică și tată neamț.

Despre faptul că, avînd un arbore genealogic atît de antisovietic, Ion Gh. Maurer trebuie să fi dat multe dovezi de credință partidului spre a ajunge prim-ministru într-o epocă atît de dură nu s-a vorbit deloc. Alegerea lui Ceaușescu, datorată lui Ion Gh. Maurer, a fost justificată în același spirit de suprafață: Ceaușescu „avea drag de carte”. Greu de depistat asemenea drag de carte la Ceaușescu, dar, în fine... Un om inteligent ar fi spus că nu există nici un mijloc care să te ferescă în a te înșela asupra cuiva. Tânărul Maurer a preferat explicația conform căreia defectele lui Ceaușescu, adică grandomania și cultul personalității, „nu le-au depistat doctorii, d'apoi taică-meu”. Ca și cum doctorii îndrăzneau să găsească asemenea „defecte” la geniul Partidului. Prietenia cu Nicu Ceaușescu a fost și ea frumoasă, iar acesta i-a apărut atunci „ca un om de bun-simț”, care avea și unele păreri critice la adresa tatălui. Ar mai fi de adăugat că, probabil, avea și el drag de carte. În fine, „fără să fie o prietenie legată din comun”, doi fi au avut relații apropiate pînă cînd au fost despărțiți de părinți, „prințului” Ceaușescu, care au considerat probabil că băiatul e bun, da! strică anturajul. Așa stînd lucrurile, ce s-ar putea spune despre aceste ciudate reparații ale descendenților marilor comuniști?

Dincolo de eventualele calcule politice ori doar publicitare care stau în spatele chipurilor lor, se impune observația că ele reprezintă reabilitarea unei mediocrități strigătoare la cer.

MARTI 30 AUGUST

● PRM și PSM vor continua să sprijine Guvernul
Partidul Socialist al Muncii nu dorește să participe la guvernare pentru a putea spune la un moment dat „guvernul vostru”, și nu „guvernul nostru”, a afirmat Adrian Năstase. El a adăugat că neparticiparea PSM și PRM la guvernare nu implică retragerea sprijinului parlamentar acordat de cele două partide PDSR.

● Cotidianul „Ora” nu mai apare
După cum a anunțat Nicolae Cristache, directorul ziarului, „Ora” își încetează apariția. Decizia a fost luată de Viorel Cataramă, proprietarul „Orei”, pe motiv că pierderile suportate de el prin publicarea ziarului se ridicau deja la peste 40 milioane de lei pe lună.

● Partidul Liberal '93 va participa la alegeri pe liste separate
Conducerea PL '93 a anunțat că la viitoarele alegeri locale va participa separat, și nu pe listele CDR. Din septembrie 1993, PL '93 a participat pe liste separate la alegerile locale din 71 de localități și a cîștigat 16 posturi de primari.

MIERCURI 31 AUGUST

● CDR elaborează propriul program de privatizare
Partidele parlamentare din Convenția Democratică au decis să susțină cadrul legislativ referitor la privatizare, votat în legislatura trecută. Opoziția va propune totodată un proiect alternativ la cel elaborat de guvernul Văcăroiu. În cazul în care Esesentivul își va asuma răspunderea pentru proiectul său, s-a propus introducerea unei moțiuni de cenzură sau chiar părăsirea Parlamentului, ca ultimă soluție.

● Modificarea Legii privatizării dă bătăie de cap PDSR-ului
Delegația Permanentă a PDSR a luat în discuție modalitatea de abordare în Parlament a modificărilor la Legea privatizării. Deși nu a exclus posibilitatea angajării răspunderii de către Exocutiv — ceea ce ar duce la eliminarea dezbatărilor parlamentare —, PDSR a luat în calcul și soluția reexaminării Legii privatizării și formularea unor modificări care să țină cont de propunerile PUNR, PSM și PRM.

JOI 1 SEPTEMBRIE

● Boris Elțin și-a amînat vizita în România
Ministerul rus de Externe a declarat că Boris Elțin, președintele Federației Ruse, își amîna vizita pe care urma să o facă în această toamnă la București. Unul din motivele amînării vizitei este nefinalizarea tratatului politic româno-rus și neînțelegerile între părți privind consecințele pactului Ribbentrop-Molotov.

● Senatul a ales Biroul Permanent
Senatul a ales prin vot secret noua componentă a Biroului Permanent. Astfel, vicepreședintele au fost aleși: Ion Solomon (PDSR), Radu Vasile (PNTCD), Dan Vasiliu (PD), Valer Suiian (PUNR); secretari: Mihai Matetovic (PDSR), Sorin Vornicu (PD), Koszokár Gábor (UDMR) și C.V. Tudor (Partida Națională); chestori: Constantin Sava (PDSR) și Emil Negruțiu (PAC). Biroul Permanent este forul de conducere al Senatului.

● PD va participa la dezbaterile Legii privatizării
Petre Roman a anunțat că Partidul Democrat va participa la dezbaterile parlamentare privind modificarea Legii privatizării. El a adăugat că aceste modificări plănuite de Executiv sînt inutile și că parlamentarii PD pregătesc o documentație pentru a demonstra acest lucru.

(Continuare în pagina 4)

Din sumarul numărului viitor:

- Interviu săptămîinii: Tudor Greceanu — un as al aerului, supraviețuitor al Gulagului românesc
- Nu ne vindem țara, dar ne vindem copiii — anchetă despre adopțiile ilegale
- Ion Iliescu citit de Vladimir Tismăneanu
- Bernard Paquetteau: Comunism și naționalism
- Gilles Lipovetsky — un teoretician al secolului XXI
- Cum (nu) se ocupă Parlamentul de RTV

(Urmare din pagina 3)

VINERI 2 SEPTEMBRIE

• Traian Chebeleu anunță că Ion Iliescu se simte bine. Purtătorul de cuvânt al Președinției, Traian Chebeleu, a anunțat că Ion Iliescu se simte bine și și-a reluat activitatea normală.

• **Consilierii prezidențiali**
In urma adoptării Legii privind organizarea și funcționarea Președinției României, Ion Iliescu a stabilit următoarele persoane în funcții de conducere: Traian Chebeleu – consilier pentru politică externă și purtător de cuvânt; Gheorghe Fulga – politică internă; Marius Gurin – știință, învățământ și cultură; general colonel Vasile Ionel – apărare și siguranță națională; Mișu Negrițoiu – probleme economice și reformă; Paul Dobrescu – mass-media; Nicolae Popa – probleme juridice și legislative.

SÂMBĂȚĂ 3 SEPTEMBRIE

• **SUA au reinnoit clauza pentru România**
La recomandarea expresă a președintelui Bill Clinton, România beneficiază de prelungirea cu încă un an a clauzei națiunii celei mai favorizate, facilități economice importante. La începutul lunii august, SUA se aflau pe primul loc pe lista investitorilor străini în România.

• **Patru negociatori pentru viza Regelui**
O echipă formată din patru emisari mandatați (Dinu Patriciu, Dan Grigore, Alexandru Paleologu și Ion Diaconescu) a inițiat, împreună cu ministrul de Externe Teodor Meleșcanu, tratativele privind vizita în România a Regelui Mihai cu ocazia unui simpozion preconizat să aibă loc între 8-9 octombrie la Sibiu, consacrat evenimentului de la 23 August. Acest demers se deosebește de cele anterioare, având un vădit caracter politic.

• **Consiliul Național al PUNR**
Lucrările Consiliului Național al PUNR, desfășurate la Cluj-Napoca, au reconfirmat poziția lui Gheorghe Funar în cadrul partidului, în urma respingerii propunerii de înființare a funcției de președinte executiv. Totodată, PUNR va mai solicita un post de ministru și alte 5 de secretari de stat, considerând că și revendicările PRM sînt întemeiate.

• **Frontul Popular Creștin Democrat ar putea fi suspendat**

Procuratura Republicii Moldova a cerut Ministerului Justiției să suspende pe termen de șase luni activitatea Frontului Popular Creștin Democrat (FPCD) și a organelor acestuia, deoarece „statutul, programul și activitatea FPCD, activitatea conducerii lui și a organelor sale de conducere sînt orientate contra suveranității, independenței și statalității Republicii Moldova”.

LUNI 5 SEPTEMBRIE

• **Gheorghe Funar îi scrie lui Emil Constantinescu**
Într-o scrisoare deschisă adresată președintelui CDE, Gheorghe Funar consideră că UDMR, ca membru al alianței Opoziției, s-a folosit de Convenția Democrată pentru a-și atinge scopurile antiromânești. Gheorghe Funar deplânge faptul că atât Convenția cât și liderii ei au pierdut campania electorală datorită susținerii UDMR și îl sfătuiește pe Emil Constantinescu să sprijine scutirea UDMR în afara legii.

• **Convorbiri Guvern-Sindicat**
La Palatul Victoria a avut loc o întâlnire între reprezentanții ai Guvernului României și ai confederațiilor sindicale, dedicată discutării proiectului Legii salarizării în regiile autonome. Reprezentanții sindicatelor au propus renunțarea la prezentarea acestui proiect în Parlament, deoarece noua grilă de salarizare ar aduce drepturile bănești la nivelul unui ajutor de șomaj.

• **Teodor Meleșcanu la Budapesta**
„A fost o discuție strict pe probleme bilaterale. Mi-a plăcut foarte mult maniera deschisă, flexibilă și constructivă pe care partea ungară a dovedit-o în abordarea tuturor problemelor”, a declarat ministrul român de Externe, Teodor Meleșcanu, în urma unei întâlniri consultative avute, la Budapesta, cu șeful diplomației ungare și cu președintele Gábor Árpád. Problema în discuție a constituit-o Tratatul de bază româno-ungar, ce se speră a fi semnat în curând.

Rubrica realizată de
RALUCA STROE-BRUMARIU
și **MARIAN CHIRIAC**

ULTIMĂ ORĂ – Marți 6 septembrie

• **Demisii la „Evenimentul zilei”**
O serie de jurnaliști, în frunte cu redactorul-șef adjunct Mihai Păluș, de la cotidianul „Evenimentul zilei” și-au anunțat demisiile printr-o conferință de presă la AZR. Ei au motivat acest gest printr-un presupus pact al lui Ion Cristoiu cu președintele Ion Iliescu și prin apariția unor articole fără legătură cu morală și deontologia profesiei de ziarist. (R.B.)

ILIE ȘERBĂNESCU

Un scop pierdut pe drum

Noi date au fost făcute publice de către Comisia Națională de Statistică și Banca Națională asupra evoluțiilor economiei românești. Toate sînt încurajatoare. Inflația își confirmă scăderea: 1,6% în iulie (după 2,6% în iunie), ceea ce înseamnă cam 20% anual. De la începutul anului, rata medie lunară a fost de circa 5%, adică aproximativ 80% pe un an întreg. Oricum, un progres notabil față de peste 300% în 1993! Dobînzile scad. Iar un credit mai ieftin este de natură să stimuleze producția. Exporturile au crescut semnificativ și ca urmare deficitul comercial s-a redus substanțial. Deja de câteva luni cursul leului se arată stabil pe piața valutară.

Sînt, toate, reușite ale politicii de stabilizare macro-economică, aplicată sub presiunea FMI, de fapt sub presiunea pierderii în alternativă a accesului pe piețele financiare internaționale. Numai că acele ajustări la nivel micro-economic, adică în economia reală, de care era nevoie în momentul de față pentru a da substanță stabilizării la nivel macro-economic lipsesc. Și în lipsa acestor ajustări – care nu pot rezulta decît din restructurare și privatizare – reușitele, unele din ele importante și lăudabile, ale politicii de macro-stabilizare se pot pierde curînd.

Și, din păcate, pare pierdută și singura șansă a obținerii rapide măcar a începutului acestor ajustări, șansă – în plus și foarte puțin costisitoare – pe care o oferea aplicarea unui program de privatizare dedicat strict privatizării sau, mai precis spus, dedicat scopului privatizării și nu altor scopuri.

Din nefericire, programul de privatizare pe care intenționează să-l aplice guvernul este un strălucit exemplu că oficialitățile actualmente la putere la București doresc ca în economie să se facă în continuare mai mult politic decît economic. Trece pe seama încercării pur demagogice legată de reînnoirea proprietății cetățenilor adulți cu noi certificate, cărora li se atribuie politic o valoare substanțială doar pentru a sublinia dărnicia guvernanților. Cu adevărat grav este însă altceva. În favoarea unei demonstrații de populism politic, programul pare că pierde din vedere însuși scopul de fapt al privatizării.

Întrul aproape de amintit că atât PDSR-ii de vază cît și principalii factori guvernamentali nu scapă o ocazie de a arăta că privatizarea nu este un scop în sine. Deși se știe prea bine că aceștia susțin teza pentru a motiva întîrzierile și reținerile lor pe calea privatizării, teza în sine nu poate fi decît împărtășită. Pentru că privatizarea nu este deloc un scop în sine. Aceasta trebuie promovată pentru ameliorarea performanțelor economice. Care – s-a dovedit fără echivoc – nu pot fi decît mediocre în condițiile proprietății de stat.

Despre modul în care proprietatea privată propulsează performanța economică s-au scris tratate. Și explicațiile le oferă însăși practica. În esență, însă, ameliorarea performanței economice prin privatizare este o problemă a deciziei, aceasta urînd să cedeze din caracterul politic (decîi din arbitrarul), devenind economică, respectiv subordonată supraviețuirii economice, mai precis eficientizării și profitabilității ca singure mijloace în acest sens. Căci structurile private nu sînt susținute financiar decît de ele însele. Ori sînt viabile și funcționează, ori nu sînt și atunci dispar!

Deci scopul cel mai imediat al privatizării ar fi privatizarea deciziei. Fără a se obține privatizarea deciziei, privatizarea proprietății este făcută degeaba. Or, din păcate, din considerente politice, toc-

mai pentru a nu se ajunge la o privatizare a deciziei se străduiește din răspuși programul guvernamental de privatizare.

A produs o bună impresie prevederea din acest program ca, încă din faza preschimbării în acțiuni a certificatelor distribuite cu titlu gratuit cetățenilor adulți, să se poată ajunge ca 60%, poate chiar 80%, din capitalul unei întreprinderi să intre în posesia particularilor. Părea o dovadă de înțelegere a necesității economice a privatizării. Numai că schema de conversiune, bazată fiind nu pe mecanisme de piață, ci pe o succesiune de priorități administrative, duce la o alocare complet dispersată a proprietății către particulari.

Este posibil ca într-un număr de întreprinderi „attractive” să se ajungă, prin depășirea ofertei de acțiuni de către cererea exprimată în opțiuni de certificate, la o privatizare în proporție de 60% sau chiar de 80% a proprietății.

Este foarte probabil, însă, ca în cazul altor întreprinderi – și nu puține – cererea să nu depășească oferta și nici măcar plafonul de 60% să nu fie atins. Cu cît vor fi mai multe întreprinderile din prima categorie, vor fi mai multe și cele din a doua categorie.

Indiferent însă de atingerea sau nu a plafonului de 60%, privatizarea care se va realiza nu va schimba structura proprietății. În locul unei posesiuni în devălmășie (care corespunde actualei proprietăți numite „a tuturor”) va exista o asemenea pulverizare sau atomizare a proprietății încît efectul va fi similar, fiind exclusă, pentru moment, orice posibilitate de privatizare a deciziei. Or, de la aceasta se putea spera într-o îmbunătățire urgentă a gestiunii economice și deci a performanțelor.

La nivelul de 60% proprietate particulară dispersată, decizia rămîne tot la stat, adică în principiu la FPS, căruia îi va aparține restul capitalului. Deși minoritar, acest rest reprezintă proprietate concentrată și deci putere de decizie.

Așa-numita reevaluare a capitalului – mai precis mărirea administrativă a valorii sale – scumpește sever acest „rest” de capital care, în principiu, ar urma să fie seos la vinzare pe bani. Pentru partea privatizată pe bază de certificate, faptul că se reevaluează atât capitalul întreprinderilor cît și valoarea certificatelor nominative ce vor fi emise nu are practic nici o repercusiune. Întrucît, cum se spune, „ce se ia pe mere se dă pe pere”!

Dar pentru partea rămasă de 40% – eventual mai mult, eventual mai puțin – reevaluarea are o importanță consecință. Creșterea de cîteva ori a valorii atribuite capitalului societăților înseamnă o sporire similară a costului dobînzilor sale contra bani. Deci păstrarea deciziei la stat este astfel puternic încurajată, iar privatizarea acesteia îndepărtată și mai mult în timp.

Întă, sumarizînd, care ar putea fi situația și perspectivele privatizării la încheierea derulării programului guvernamental. În mod cert, nici o întreprindere nu va fi fost efectiv privatizată, adică pînă la nivelul privatizării deciziei. Și, întrucît privatizării pe bază de capital fictiv (certificate) i se va pune capăt, procesul în continuare va rămîne exclusiv în seama privatizării pe bani. Evident, cu perspectiva unei derulări lente datorită prețurilor descurajante. Și a rezervării accesului la proprietate doar celor mai învațuți dintre învațuți. Desigur, în numele virtuților „economiei sociale de piață”!

Privatizare tip „ALFA”

Confederația sindicală „CARTEL ALFA” a prezentat un nou proiect de lege a privatizării, a cărui esență constă în propunerea de distribuiri către populație a 50% din capitalul societăților comerciale și a regiilor autonome. Un avantaj ar fi faptul că se propune o privatizare de 100% a societăților comerciale, prin vinzarea restului de 50% din capitalul rămas nedistribuit. În felul acesta se lasă posibilitatea investitorilor străini sau români să cumpere respectiva societate sau să-l modifice capitalul social, mărindu-l în funcție de nevoi și posibilități.

Proiectul a fost distribuit tuturor partidelor parlamentare, iar BNS, una din principalele confederații sindicale, și-a declarat acordul de principiu cu acesta.

Un alt motiv pentru care „ALFA” nu este de acord cu guvernul ar fi că atât societățile comerciale bancare, cît și Agromercurile sînt excluse procesului de privatizare.

RĂZVAN BUTARU

Adevărul literar și artistic, nr. 234

- **Marin Sorescu și Octav Cozmincă: Un regulament pentru posteritate, 1994**
- **Autori necunoscuți: Note informative despre starea culturii în 1956**
- **Stere Gulea despre „cabala” pusă la cale de Titus Popovici**
- **Andrei Șerban în marele teatru al lumii**

Seminar internațional

În zilele de 2-3 septembrie 1994 s-a desfășurat, sub egida Guvernului României/Consiliul pentru minoritățile naționale și a Comitetului Helsinki din Olanda, un seminar pe tema minorităților naționale. La această întâlnire s-au făcut prezentări ale documentelor și problematicei internaționale, de către specialiști marcanti ai domeniului (Patrick Thornberry, Arie Blood, Pieter van Dijk, Frank Kuitenbrower, Jaap de Hoop Scheffer), și au avut loc, în paralel, intervenții privind situația minorităților în România: din partea unor reprezentanți ai autorităților (Ivan Truter, Ovidius Păun etc.), ai minorităților, ai altor organizații neguvernamentale. A fost prezentată Excelența Sa, D-na Ambasador, al Olandei la București, Monique de Frank.

Cei prezenți au discutat proiectele de lege privind minoritățile, trimise spre adoptare Parlamentului României, și alte teme care interesează direct situația minorităților la noi. Au participat la această întâlnire lideri ai mai multor organizații ale romilor, ceea ce a făcut ca întâlnirea să dea un spațiu consistent nemulțumirilor privind comentariile rasiste din presa și cazurile în care țigăni au fost alungați din sate.

Ca și altădată în astfel de ocazii, nu au lipsit momentele penibile. Aroganța cu care Nikolaus Kleininger, reprezentant al Ministerului Învățămîntului la acest seminar, a condus discuțiile din după-amiaza de 2 septembrie a impresionat întreaga asistență. (La întrebarea pusă de unul dintre participanți - cum de mai este valabilă hotărîrea, care afectează în primul rînd copiii romilor, de a nu primi la școală copii care au depășit vîrsta de 10 ani - N.K. a răspuns rîstît: „Dar de ce nu au venit pînă la 10 ani?”) Penibil a fost și reprezentantul Federației Comunităților Evreiești din România, Benedek Tiberiu, care a avut un discurs delirant (din păcate, academicianul Nicolae Cajal, președintele Federației, era atunci absent) despre condițiile de lux oferite copiilor de învățămînt din România. Eforturile statului îi aminteau acestui personaj de „obiceiurile boierilor”, care aduceau profesori acasă, pentru a preda la cite 4-5 copii. Evident, s-a găsit cineva să-l întrebe dacă poate să facă o comparație între procentele repartizate în alte state Educației și cele repartizate la noi. „Nu știu”, a spus dl. Benedek, „dar știu cit de mult profită băncile occidentale de pe urma noastră”.

Fără comentarii! (G.A.)

EDITURA HUMANITAS

angajează persoană care va fi însărcinată cu activitatea de comunicare a Editurii și a legăturilor cu presa.

Candidatul trebuie să aibă o solidă cultură generală, să cunoască una sau două limbi de circulație internațională, să aibă gustul relațiilor umane și al publicității, să-și poată investi integral timpul și energia în această activitate.

Pentru o primă întâlnire, telefon 617.65.75, între orele 12.00-14.00.

Începe reforma învățămîntului: vor fi editate noi manuale școlare

Fondul Know How al Guvernului britanic a elaborat recent un proiect complex de pregătire a cadrelor din învățămînt pentru asigurarea de noi manuale școlare în România. Execuția proiectului este prevăzută în trei faze.

Prima dintre ele reprezintă un seminar organizat de International Book Development din Londra în asociație cu Ministerul Educației din Marea Britanie și Fundația Soros pentru o Societate Deschisă (București, 12-16 septembrie a.c.). Seminarul se adresează tuturor celor implicați la niveluri superioare în aplicarea politicii de elaborare, finanțare și producere a manualelor școlare. Programul își propune, în această primă fază, să analizeze și să finalizeze accepțiunea generală a politicii educaționale în domeniul manualelor școlare din România, să examineze chestiunile cruciale de care depinde asigurarea acestora, să concretizeze modalitățile prin care sistemul școlar va fi sprijinit de o gamă optimă de manuale de calitate.

Temele ce vor fi abordate la seminar se referă la proiectul de reformă a învățămîntului: obiective, perioade de punere în practică, costul reformei, beneficiarii; conținutul manualelor; manualele și proiectul de reformă.

Programul se va încheia cu o sesiune de tip Forum Deschis, în cadrul căreia participanții vor putea să confirme strategia convenită și să contribuie la formularea unor planuri de acțiune.

Cea de-a doua fază se compune dintr-o serie multimodulară de lecții intensive, concentrate asupra nivelurilor economice și practice ale publicării de materiale didactice.

A treia fază a proiectului se va concentra asupra recapitulării și rezolvării problemelor apărute cu ocazia aplicării noilor proceduri privind asigurarea de manuale. (R.S.-B.)

Voluntari americani în România

Un grup de 37 de voluntari din programul Corpul Păcii pentru România va depune jurămîntul în fața înscrinatului cu afaceri a.l. al Statelor Unite, Jonathan Rickert, joi 8 septembrie 1994; astfel, Corpul Păcii își va spori numărul voluntarilor cu 50%.

În cadrul Corpului Păcii, fondat în 1961 de Președintele John F. Kennedy, cetățeni americani efectuează stații de cite doi ani în 94 de țări din întreaga lume. În România, Corpul Păcii a venit în 1991 la invitația Guvernului și a unor instituții din sectorul privat. 60 de voluntari vor lucra în diferite proiecte: predarea limbii engleze, dezvoltarea micilor întreprinderi și asistență socială. Conform celor declarate de Arthur Flanagan, Director pentru România al Corpului Păcii, noii sosiți vor lucra și vor munci în următorii doi ani în diferite orașe din țară.

Proiectul Centrului pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii va găzdui alți 14 voluntari. Programul este concretizat prin cooperarea între Agenția Română de Dezvoltare, alte organizații americane și internaționale de asistență, cum ar fi Agenția Americană de Dezvoltare Internațională (USAID), Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO), programul PHARE al Comunității Europene și CRIMM, o fundație română pentru dezvoltarea întreprinderilor. Voluntarii vor organiza seminare de perfecționare pentru oamenii de afaceri și vor coopera cu consultanți români și cu clienții acestora în centrele județene și camerele de comerț.

Alți cinci voluntari se vor implica în metoda asistenței sociale și în proiecte de dezvoltare a tineretului.

Doi voluntari specializați în dezvoltarea tineretului vor lucra cu organizații neguvernamentale locale și cu Proiectul Concern Internațional, organizație particulară voluntară cu sediul în SUA, pentru a organiza un centru tranzitoriu de reintegrare și un program de pregătire profesională pentru handicapați.

(Date oferite de Ambasada SUA)

EVENIMENTUL VEDEȚĂ AL SĂPTĂMÎNII POLITICE

Tratat între București și Budapesta

• **Vineri 2 septembrie.** Cu doar trei zile înaintea plecării la Budapesta, ministrul român de Externe, Teodor Meleșcanu, s-a întâlnit cu o delegație a UDMR.

• Ministrului Afacerilor Externe i-a fost înmănat un document intitulat „Poziția UDMR privind tratatul româno-ungar”.

• Liderii minorității maghiare din România doresc ratificarea, alături de Tratatul politic de bază dintre România și Ungaria, a unei Convenții privind ocrotirea minorităților parte integrantă la Tratat.

• Fundamentarea juridică a Convenției este dată de documentele ultranaționale privind libertățile, drepturile omului și ocrotirea minorităților, ca și de Declarația de la Alba Iulia.

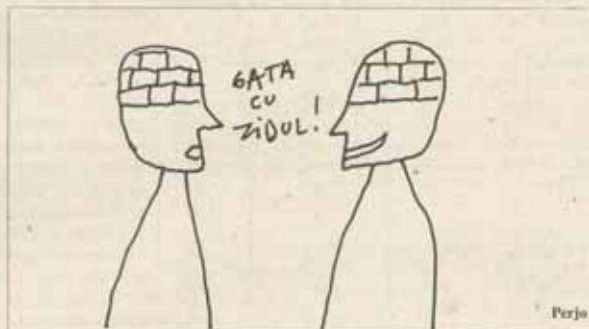
În documentul înaintat Ministerului Afacerilor Externe se stipulează printre altele: • Dreptul la cultură proprie, posibilitatea folosirii limbii materne și a simbolurilor naționale. • Dreptul la autonomie personală, administrativă locală și regională. • Asigurarea ca în zonele cu populație preponderent maghiară autoritățile locale alese să beneficieze de un statut special. • Angajamentul de a nu iniția măsuri care ar modifica artificial componența etnică a teritoriilor locuite de minoritățile naționale, în defavoarea acestora.

Principala garanție a aplicării principiilor Convenției:

• Obligația părților - România și Ungaria - de a-și modifica legislația conform dispozițiilor Tratatului politic de bază între cele două țări.

Tökés László - președinte de onoare al UDMR: „Ultimele evenimente nu ne dau încredere în dorința sinceră a Guvernului român de a încheia Tratatul”.

Teodor Meleșcanu - ministrul de Externe român: „Tratatul politic de bază dintre cele două țări se va afla pe un loc prioritar în discuțiile de la Budapesta, dar sînt multe alte aspecte cărora va trebui să le acordăm atenție și să le găsim soluții” (P.P.)

ADIO, BERLIN!

Ceremoniile de adio pentru forțele aliate staționate în Berlin vor avea loc pe 8 septembrie, opt zile după formalitățile de adio ale trupelor ruse. Vor fi de față vicepreședintele SUA, Al Gore, primul-ministru britanic, John Major, președintele Franței, Francois Mitterrand, și, desigur, cancelarul Germaniei, Helmut Kohl.

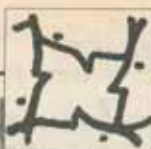
Trupele aliate sînt retrase din Germania ca urmare a Acordului „doi plus patru” semnat la Moscova în septembrie 1990, acord ce restabilește completa suveranitate germană asupra afacerilor sale interne și externe. La 8 septembrie vor pleca din Berlin ultimii 5.000 de soldați americani, 3.400 de soldați britanici și 3.000 de soldați francezi.

În programul de dimineață se prevede un banchet la Palatul Charlottenburg, o clădire din secolul al XVII-lea, grav avariată în timpul războiului și restaurată apoi, astăzi servind ca muzeu, dar și unor funcții de reprezentare.

După-amiază este anunțată o ceremonie la Monumentul podului aerian. Monumentul reamintește de încercarea lui Stalin de a anexa Berlinul la zona de ocupație sovietică prin impunerea unei blocaje totale a orașului. Forțele aliate nu au capitulat în fața lui Stalin, ci au organizat un pod aerian între iunie 1948 și mai 1949, spre a furniza berlinezilor hrană, combustibil, materii prime și bunuri industriale. După ce blocajul a fost ridicat, s-a înălțat un monument în amintirea celor 79 de persoane care și-au pierdut viața lucrînd la podul aerian.

Teatrul din Berlin este locul altor manifestări, seara țirzi, unde vor participa cca 1.600 de invitați - corp diplomatic, membri ai Bundestag-ului, reprezentanți ai tuturor landurilor germane.

Ceremoniile de încheiere vor avea loc la poarta Brandenburg, care, timp de decenii, a simbolizat divizarea Berlinului și a Germaniei. Aici, fanfara Bundeswehr-ului va intona muzică militară tradițională germană, reprezentativă, pe de-o parte, pentru tradiția moștenită de la corpurile de mercenari din Evul Mediu, pe de alta - pentru tradiția cavaleriei.

GABRIEL ANDREESCU

L-am urît pe Ceaușescu

„In România cred că nimeni nu-l mai urăște astăzi pe Ceaușescu.”

Aceasta este afirmația pe care Titus Popovici a făcut-o duminică 21 august la un post de televiziune.

Nu știu ce simt cei la care se refera, cu oarecare siguranță, Titus Popovici. Dar eu îl mai urăsc pe Ceaușescu. Sau, mai exact, nu uit să-l mai urăsc.

Pe când trăiau, i-am urît pe Ceaușescu și pe ignobilă lui soție cu o patină mistuitoare.

Prin anii '80, timpul în care paranoia lui Ceaușescu depășise orice limită, mă întrebam: oare cum ar putea fi ucis? Cum ar fi arătat un atentat? O vină, care să accepte toate consecințele, ar fi dus la salvarea altor lucruri. De aceea, dacă aș fi putut, trebuia să o fac.

Odată, într-o dimineață de duminică (1986, cred), eram în colțul care dădea în Dimbovița, spre fostul Institut „Mina Minovici”. Cinci mașini au trecut încet - nu depășeau 20 km pe oră - prin fața mea, luând-o la dreapta pe un drum îngustat. Într-una dintre ele, de astă dată în dreapta șoferului, Ceaușescu. La doi metri de mine. Două fete, lateral, au început să-l salute cu mișcările ridicate. Emoția lor era poate de înțeles. Am privit obsedat figura lui. Trăsături ușor rotunjite, mai umanizate decât imaginea pe care o știam de la Televiziune. El, la ora aceea, deplasându-se nefiresc de încet, cu atât de puține măsuri de securitate? Să fi fost o soție? Dacă aș fi avut atunci în mână o armă, o bombă... l-aș fi putut ucide. Așa arăta o ocazie.

Rățunea binelui era atunci să-l ucizi.

Îl uram, îi uram pe Ceaușescu și pe ignobilă lui soție. Personajele acestea nu umileau zi de zi, ora de ora. Se distrau cerindu-le oamenilor de cultură,

elitelor științifice, actorilor, artiștilor să li declare geniali. Aduceau zeci de mii de oameni să li aplaud. Să se miște cu niște mâinute, atunci când o doreau.

Dărimau orașele. Satele. Turnau beton peste grădini. Suprafețe reci, în locul zidurilor peste care patina timpului asternuse o umbră omenească. Bătrînii tei din cartierele vechi erau anușiți din pămint și-și spinzurau în aer rădăcinile frînte.

Lui Ceaușescu îi plăcea să impoște urși. Ademeniți în fața puștii, ei sfîrșeau după un ritual caraghios, care transforma proba de curaj într-o demonstrație de lașitate. Navele prezidențiale plimbau cele două trupuri dizgrațioase în Delta, la vinătoare de moruni. Degetele lor arătau ființele condamnate, ținute în plase special pregătite pentru ofranda prezidențială; locul unde va lovi cangea. Bucăți din carnea acestor uriași blajini ai apelor, abia părăsite de viață, umpleau visceralele lor bolnave.

Pentru ei femeile erau vite de făcut copii. Ei trăgeau plapuma de peste trupuri, să vadă dacă își fac datoria față de patrie, euplindu-se conform programului lor. Ei condamnau la moarte femeile care nu mai voiau, nu mai acceptau, nu mai suportau să aibă copii. Peste 7.000 de mame, de ființe care iubiseră sau erau iubite, au fost lăsate să moară, ca animalele întinse la marginea drumului, la comanda celor doi sclerați.

Am fost obsedat ani la rînd să dau nume acestui pîgeme. Mediocritatea lui mă sufoca. Cel mai des, îl numeam **paranoic**. O făceam aproape în fiecare zi, în fața celor cu care mă întâlneam pe atunci, cu glas tare. Am scris despre paranoia lui. Patologică. (Obiectivă, nu metaforă.) Despre „**incofundabilele semne de senilitate, din ultimii ani**”. Senilul. Mi-l închipuiam avînd mereu un rictus urît în colțul stîng al gurii. Era o bestie mărunță. Cred că pielea lui mirosea a ceva artificial și nefiresc. Era ca un homunculus vicios.

Cuvintele nu-mi păreau suficiente. Cel mai mult din ceea ce am vrut să denumesc din această ființă suna așa: **mizga de om**.

Oamenii vorbesc astăzi despre iertare. Despre imperativul creștin.

Dar oare ce îi îndeamnă pe ei să-l ierte tocmai pe Ceaușescu? Este ridicol să pretinzi că sufletul îți cere să te împaci cu un asasin, cînd de obicei îți vine greu să treci cu vederea greșeala unui apropiat. Cît filistinism este în emfaza aceluia care pretind că învățătura creștină l-a învățat să îl ierte pe Ceaușescu dar nu sînt în stare să uite că vecinul le-a luat odată cîteva fructe de peste gard.

Azi știut, de cînd eram adolescent, valoarea gîndurilor pozitive. Chegnam de a nu fi nevoit cu deficiențele sau cu rătăcirile cezurății. Ce sens adine are sfatul, nu trebuia să te mimii. Sau: nu trebuia să te lași furat de instincte. De ură.

Știu că n-î ierta pe ceilalți, care și-au produs o frustrare, sau și-au făcut un rău, ține de o elementară capacitate de a înțelege. Și de a deveni liber.

Însă a vorbi despre iertare, în sens metafizic, **fără să testezi iertarea în viața de zi cu zi**, este demagogie. A ierta înseamnă a avea puterea să fi împăcat, în fapt, cu ceilalți, cu slăbiciunile lor. Cu fragilitatea ființei omenești. Este firesc ca această iertare continuă, moment de moment, să aibă puterea de a se manifesta începînd cu cei apropiați: cu copiii, colegii, prietenii... Cu oamenii pozitivi, dar imperfecti.

A ierta înseamnă mai ales să lupți zilnic cu limitele proprii care explică criza de comunicare; criza individuală de adaptare, criza de participare. Puțin interesează dacă evoluția spre împacarea cu lumea se numește experiență creștină, budistă, șintoistă sau altfel.

Dar ce înseamnă a-l ierta pe Ceaușescu? Pe cei doi, care aruncu orfanii în cămine de exterminare? Care vorbeau despre filiația lor țărănească neavînd cum să înțeleagă de ce veșnicia s-a născut la sat. Ei, declamînd origini muncitorești, fără să aibă habar că în tot făcutul există ceva sfînt.

Eu am în mine puterea de a-l ierta pe Ceaușescu. Dar nu-l voi ierta niciodată. Mizga de om distrugea tot ceea ce iubeam mai mult; el strivea tot ceea ce era demn în om, el chinuia în mii de feluri aceste ființe pe care nu avea voie să le atingă, **copiii**, el intra în trupul și sufletul gingaș al femeilor, el sufoca entuziasmele tinerilor, el omora animalele numai din pofta de a le omori, el turna beton peste pămîntul incolțit, el ștergea urmele istoriei, el îngloba mintea oamenilor cu imaginea lui hidosoasă, în loc ca ea să se îndrepte spre stele, el le stringea inima, în care trebuia să se nască conștiința morală, într-un spasim meschin și mincinos.

A-l ierta pe Ceaușescu nu este o problemă personală. Eu l-am urît pe Ceaușescu, pentru că ura reprezintă revolta mea mistuitoare față de răul inferior făcut pe lume de acest scleraț. Iar Revolta nu aparține ființei mele intîmplătoare. Revolta aceasta este chiar dovada, evident impersonală, că lumea are un sens.

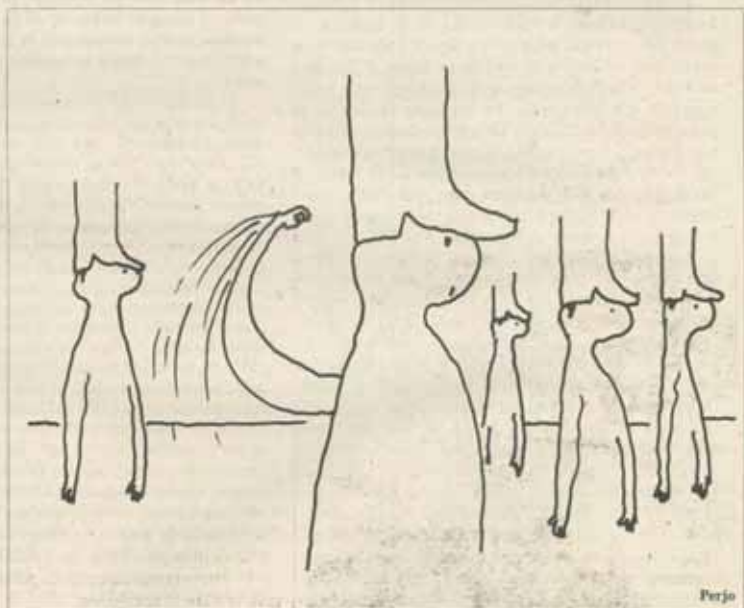
Vizita președintelui CDR în Ungaria

Între 29 august și 2 septembrie 1994, prof. Emil Constantinescu, președintele CDR, a participat, în calitate de președinte al Consiliului Național al Rectorilor din România, la Adunarea generală a Asociației Universităților Europene, organizată la Budapesta. Cu prilejul acestei scurte călătorii, dl. Emil Constantinescu a avut, în după-amiaza zilei de 31 august, o întrevvedere cu președintele Ungariei, dl. Göntz Árpád; de asemenea, în aceeași zi, dl. Constantinescu a fost primit de dl. Gál Zoltán, președintele Parlamentului Ungariei.

Ambele convorbiri au avut drept principal subiect identificarea căilor de îmbunătățire a raporturilor de cooperare și bună vecinătate între România și Ungaria, și, înainte de toate, urgentarea semnării Tratatului româno-maghiar.

În cursul schimbului de vederi cu oficialitățile de cel mai înalt nivel ale Ungariei, dl. Constantinescu a prezentat experiența și succesele Convenției Democratice din România în colaborarea dintre diferitele formațiuni componente, inclusiv UDMR, în soluționarea politicii a eventualelor probleme care au putut surveni în raporturile dintre majoritate și minoritate, la nivelul standardelor general europene, subliniind consecvența cu care CDR a urmărit dezvoltarea unor raporturi de cooperare și respect reciproc cu minoritățile și cu statele din zonă. Ambele personalități politice maghiare au apreciat deosebit de pozitiv această experiență, considerînd că, în acest fel, CDR a adus o contribuție esențială la menținerea stabilității în România și în întreaga zonă, apreciînd în mod deosebit disponibilitatea CDR de colaborare cu toate forțele politice democratice, în spiritul respectului și interesului reciproc.

Biroul de Presă al CDR

Perjo

O hotărîre de guvern care

- Interviu cu CRIN HALAICU, primarul general al Bucureștiului,

Există o hotărîre a Guvernului prin care, practic, se centralizează la Ministerul Culturii instituțiile de cultură. Vreți să ne explicați mai pe larg prin ce încalcă această hotărîre de guvern Constituția și alte legi ale țării?

În primul rând este de spus un lucru, și anume că hotărîrile de guvern au la bază articolul 107 alineatul 2 din Constituție. Ele pot fi emise pentru organizarea executării legilor. Legea pe care această hotărîre de guvern o execută este Legea bugetului național. Articolul 24, la unul din alineate, spune că fondurile alocate instituțiilor publice de cultură sînt preluate de Ministerul Culturii în calitate de ordonator principal de credit. Articolul este neclar, dar eu nu înțeleg că din el ar rezulta că primăriile nu mai au voie să aloce bani instituțiilor culturale. Eu am interpretat că Parlamentul va stabili un cuantum minim care va fi administrat de inspectorate, dar ceea ce hotărîște Consiliul local se bazează pe celelalte legi existente. Iar ei au înțeles, prin hotărîrea de guvern pe care au scos-o, să transfere, conform articolului 15, nu numai toate fondurile, ci și patrimoniul. Această hotărîre de guvern se încheie cu sintagma: „orice dispoziție contrară prevederilor prezentei hotărîri se abrogă”, ceea ce este o aberație, pentru că prima dispoziție contrară prezentei hotărîri de guvern este articolul 19 din Constituție, care spune că „Administrația Publică Locală se întemeiază pe principiul autonomiei locale și cel al descentralizării serviciilor publice”. Deci nu se pot centraliza serviciile publice, inclusiv cele culturale, pentru că încalcă principiul autonomiei publice locale. Al doilea lucru încalcă Legea 69 articolul 1, care vorbește iar despre descentralizarea serviciilor publice, articolul 4, în care se spune că: „Administrația Publică Locală posedă un patrimoniu care poate fi privat sau public”, iar cel public, conform Codului civil, este inalienabil, imprescriptibil și inesizabil, deci nici nu pot să-l transfer Ministerul Culturii decît printr-o lege organică. Mai mult, atribuțiile consiliilor locale apar la articolul 21, unde stă scris că pot înființa instituții de drept de interes local, iar consiliile locale asigură condițiile necesare bunei funcționări a instituțiilor locale de cultură, aflate deci sub autoritatea lor.

Oricum, nici o instituție de cultură nu poate trece la minister printr-o hotărîre de guvern. Fiindcă mai există și Legea 10, a Finanțelor publice, care spune: „fiecărui municipiu întocmește buget propriu în condiții de autonomie”, deci dacă noi am hotărît să finanțăm din bugetul propriu o instituție, fondurile, conform Legii 69, sînt coordonate de ordonatorul principal de credite care este nominalizat acolo: Primarul General. În nici un caz Ministerul Culturii. Mai mult, la același articol, alineatul 3, articolul 48 din Legea 10, se spune: „Guvernul trebuie să ia măsurile necesare pentru ca (...) să fie stimulată inițiativa locală în vederea satisfacerii cerințelor sociale locale”. Cultura este o cerință socială.

Ce avantaje au decurs din situația de pînă acum, cu Primăria ordonator de credite?

La Teatrul Odeon se face o investiție de aproape 1 miliard din banii Primăriei, Circuitul de Stat s-a reparat anul trecut parțial din banii Primăriei, în continuare se face o investiție la Teatrul Evreiesc de Stat, destul de mare, se repară aproape toate muzeele din București. Pe toate ar trebui să le preia Ministerul Culturii prin inspectorate, și să fie coordonate de un contabil. Dumneavoastră considerați că este posibil? De aceea nu s-a făcut nimic în '90 și '91. Mai este un lucru care este foarte grav. Toate donațiile aflate în muzee sînt donații către Primăria Municipiului București. Or, știți că dacă un termen al donației, conform Codului civil, nu este respectat, urmașii donatorului pot să revendice donația integral. Deci, dacă se schimbă beneficiarul donației, automat vin moștenitorii și își revendică donația. Și, în fine, ultima chestiune. L-au pus pe Mircea Micu în fruntea Inspectoratului pentru Cultură, și omul asta încalcă chiar și această hotărîre de guvern. Această hotărîre de guvern spune că inspectorul nu poate să dea decît aviz pentru menținerea în funcțiune a unui director de teatru. Deci directorul este schimbat în continuare de cel care îl schimbă și pînă acum, de Primarul General al Capitalei. Pînă acum, avizul îl dădea Ministerul Culturii, acum s-a transferat avizul mai jos, la inspector. Iar el demite directori unul după altul. Esențial este că această hotărîre, deși este de guvern, nu reprezintă interesele Guvernului, ci re-

Căsimir Ionescu (FSN, acum PD) și Crin Halaicu (PNL, acum PNL-Quintus), au candidat pentru Primăria Capitalei. Noi l-am ales și acum îl avem pe ultimul.

prezintă interesele Partidului Socialist al Muncii, care a pus mîna pe comisiile senatoriale pentru cultură prin Adrian Păunescu; de fapt, el a promovat aceste articole și, din păcate, dl. Tepelea, se pare, n-a băgat de seamă. Acum PSM este infiltrat și la Ministerul Culturii, unde sînt cîțiva directori ai lor, și în primul rînd Mihai Ungheanu, care este la ora aceasta, practic, ministru interimar. Acțiunea are clar o tentă politică foarte de stînga, și nu văd motivul pentru care chiar guvernul acesta este nevoit să o susțină.

Hotărîrea de guvern ar trebui aplicată pînă la 31 august, lucru greu chiar în ipoteza că ea s-ar aplica.

Într-adevăr, de aceea tocmai eu am cerut Tribunalului, conform art. 9 din Legea Contenciosului, Legea 29, să suspende aplicarea acestei hotărîri pînă la judecarea pe fond în procedura de urgență, și anume să o suspende pentru că poate să producă pagube iminente.

Sînteți ținta unor campanii de presă care vin atît din partea ziarelor Puterii, ceea ce nu e anormal, dar și din partea unor ziare ale Opoziției. De exemplu, „Ziua”. Și poate cel mai grav lucru este că eu vă bucurați de multă simpatie în ochii cetățeanului de rînd. Cum vă apreciați activitatea? Vă simțiți nedreptățit de aceste campanii de presă?

Campaniile de presă ale ziarelor progovernamentale nici nu le bag în seamă. În primul moment, campania de presă pe care a declanșat-o ziarul „Ziua” m-a vexat, pentru că prezenta lucrurile într-un mod absolut deformat. Și atunci am luat legătura cu directorul ziarului, dl. Sorin Roșca-Stănescu, căruia i-am spus că eu îi pun la dispoziție toate materialele prin care oamenii dumnealui să se lămurească asupra faptului că acolo se fac afirmații calomnioase, fiind vorba ori de o lipsă de cunoaștere, ori de o rea-intenție vădită. Răspunsul m-a dezarmat: „Domnule, nu este nevoie să-mi dai ceva. Eu știu că sînt minciuni, dar asta vinde ziarul”. Sigur, după 5 minute a început să-mi povestească despre deontologia ziaristului. I-am spus că nu e persoana cea mai indicată. Apoi am declanșat proces de calomnie, pentru că, sigur, trebuie să mă apăr. Ei au făcut o greșală. Au făcut un denunț calomnios împotriva mea la Procuratură. Asta este o greșală, pentru că eu știu precis că ei nu au cum să susțină așa ceva, din simplul motiv că este o minciună. Și atunci, Procuratura, în momentul în care se va pronunța, va constata că denunțul nu are bază reală și că devine denunț calomnios. Același lucru este cu ziarul „România liberă”: de exem-

plu, un articol semnat de Petre Mihai Băcanu prin care mă acuză de fals și uz de fals, în baza unor date furnizate de un consilier din Primărie. Or, datele respective se referă la o perioadă anterioară venirii mele aici. El făcea o întreagă teorie: că am luat banii săracilor din București să-i dau bogăților din Paris etc. Și atunci am fost nevoit să deschid un proces de calomnie împotriva d-lui Băcanu, lucru care mie personal nu-mi face nici cea mai mică plăcere. Eu întotdeauna am considerat că sînt de aceeași parte a baricadei.

„Întotdeauna m-am considerat membru PNL și primar al Convenției”

Nu credeți că în spatele acestor acțiuni ale „României libere” e o manevră politică? Știți bine că s-a discutat în Convenție, la un moment dat, dacă nu cumva ar trebui ca aceasta să se desolidarizeze de dumneavoastră.

Din păcate, politica, la noi, este înțeleasă după principiul „cine nu merge cu mine trebuie distrus”. Or, dl. Patriciu mi-a cerut expres: „Treci la partidul nostru și nu vei mai avea nici o problemă”. I-am spus că nu am ce căuta în partidul dumnealui, eu sînt în partidul în care sînt și în el rîmîn. Au mai fost și niște amenzi pe care firma dînsului le-a luat pentru o serie de acte pe care le-a încalcat.

Dumneavoastră v-ați mai considerat în ultimii doi ani ca reprezentînd Convenția Democratică? Ați fost ales pe biletul CDR, după aceea însă partidul dumneavoastră, PNL, a ieșit din Convenție.

Cînd am fost ales, eram un simplu membru al PNL. Cînd PNL a ieșit din CDR, eram tot un simplu membru al PNL. Cînd PNL a făcut cerere de reîntrire în CDR, eu eram, și sînt, secretar general al acestui partid, deci am o funcție importantă. Decizia de ieșire din CDR nu poate să-mi fie imputată mie. Eu în baza principiului fidelității am rămas în acest partid, deși n-am fost de acord cu acea decizie. Întotdeauna m-am considerat membru PNL și primar al Convenției, pentru că am fost ales pe lista Convenției. Rolul pe care l-am asumat în spațiul politic a fost să contribuie la corectarea timpenei ieșiri PNL din CDR prin reîntrirea în această alianță. Sigur, nu depinde numai de dorința noastră. Cred că în spatele campaniei de presă a ziarului „Ziua” este parțial și PL '93 (Raymond Luca, dl. Patriciu și, probabil, alți domni, pe care îi deranjează în mod vădit, de foarte multă vreme, poziția mea dublă de primar și secretar general al PNL). Este greu să mă atace ca secretar general al PNL, dar

reprezintă interesele PSM

realizat de ANDREI CORNEA -

poziția de Primar General al Capitalei este vulnerabilă. Ei au cerut desolidarizarea de mine, dar li s-a opus conducerea PNTCD - dl. Coposu, dl. Diaconescu. Eu am cerut un lucru: dacă CDR dorește să discute despre activitatea mea, este în regulă; vin în fața conducerii CDR și avem o discuție. Am cerut-o demult și n-am avut-o. Eu unul mă pot lăsa cu o acțiune clar cuprinsă în programul Convenției și al PNL: retrocedarea locuințelor naționalizate ilegal în perioada dictaturii comuniste. Or, eu mă apropii astăzi de 1.000 de locuințe date înapoi. Toate cu proces. Nu pot să le dau pe cale administrativă. Dar în loc să dureze procesele ani de zile și nici o locuință să nu fie dată înapoi, procesele durează foarte puțin, pentru că avocații care ne reprezintă în instanță au dispoziție de la mine să susțină interesele Primăriei doar ca să constate că omul acela reclamă pe drept ca trecută în proprietatea statului ilegal față de legea de atunci. Am cedat chiar locuința în care stăteam și în care băgaseam banii mei.

Domnule Primar General, imaginea dumneavoastră înaintea opiniei publice rămâne rea. Treci prin Piața Romană, lângă Leonida, și vezi un maldăr de gunoale și de deșeură zăcând pe trotuar, și îți pui întrebarea: oare nu e posibil ca aceste gunoale să dispară, ca cei care le aruncă să fie amendați rău, încât să nu le mai treacă prin cap să o facă?

Ca să poți să-i amendezi pe cei care produc asemenea cantități de gunoale, trebuie să-i depistezi. Ar trebui postat acolo un punct fix al gardienilor publici. Pe măsură ce o să avem gardieni suficienți o să facem și asta. Dar, nu uitați, poliția, care ar trebui să se sesizeze prima, de altfel, de aceste aspecte, nu este a noastră. În fiecare noapte, ADP-ul ridică gunoile. Noi am amendat câteva persoane, numai pe aceia care au putut să se legitimeze.

Nu vă ascund faptul că aceste argumente pe care le aduceți nu vor convinge cetățeanul și nici alegătorul.

De aceea am înființat Corpul gardienilor publici. Cînd sperăm să vedem niște efecte?

Gardienii deja există. I-am trimis acolo unde situațiile erau mai critice - cimitire, groapa de gunoi, piețe, într-o serie de instituții publice care sînt ale noastre, în care au intrat hoții, au furat din patrimoniul ș.a.m.d., astea erau urgențe pentru mine. Lucrurile se vor rezolva cînd voi avea 10.000 de gardieni, probabil în 3 ani de zile. Eu trebuie să găsesc permanent soluții de sporire a resurselor municipale din care să plătesc acest serviciu. Una din resurse ar fi amenzi. Dar amenzi pe care noi le dăm și care sînt în beneficiul orașului sînt limitate la maximum 500.000 lei, spre deosebire de amenzi pe care le poate da un inspector al poliției sani-

tare, și care pot ajunge la 3 milioane.

Dar nu credeți că ați putea, printr-o campanie publică, mobiliza și îmbunătăți imaginea Primăriei ca instituție?

Problema este cine să o facă. Nici o campanie publică nu poate fi făcută de amatori. O campanie publică trebuie pregătită și coordonată de niște oameni de specialitate. De cînd am devenit primar încerc să angajez niște oameni care să rezolve aceste probleme. Am apelat la mai multe organizații internaționale, și rezultatul a fost că nici astăzi nu avem oameni. Deci nu avem cu cine face așa ceva, din păcate.

Aveți un buletin periodic în care să arătați ce face Primăria?

Eu am dreptul să am în schemă un număr limitat de oameni, nu pot să-l majorez cum vreau, nu sînt un autocrat. Sînt dependent de un buget. Dacă angajez niște inși care să-mi scrie un buletin, trebuie să dau afară niște inși care se ocupă de coordonarea bugetului. Sigur că este important un buletin.

„Cetățeanul care vine în Primărie nu se simte bine“

Mi s-ar părea foarte important ca cetățeanul să știe ce a făcut Primăria. De exemplu, dvs. ați reparat teatre, muzee și altele. Aceste lucruri ar trebui știute, pentru că lumea vede o groapă și zice: „Primăria nu face nimic!“.

Așa este. Oamenii, în general, nu percep decât lucrurile rele, niciodată pe cele bune.

Se vorbea cîndva de parteneriate cu alte capitale, despre investiții din străinătate. Cum stați la capitolul acesta?

Nici un oraș dintr-o țară nu investeste într-un alt oraș dintr-o altă țară. Sînt mai mult chestiuni de sprijin moral, chiar material, cum am obținut de la Paris prin Asociația orașelor francofone, în care am introdus Bucureștiul acum un an și jumătate. Cînd vorbim de investiții străine înseamnă a atra-

ge investițiile din domeniul privat dintr-un oraș înspre București.

Care sînt relațiile cu prefectul? După cite știu au fost niște conflicte.

Au fost niște conflicte, dar nu cu prefectul. Directorul general al Prefecturii, domnul Viscopoleanu, este fostul director economic al Primăriei București, pe care în prima zi cînd am venit aici l-am chemat la mine, i-am arătat cum care este părerea mea despre actele pe care le-a făcut dînsul pentru această Primărie și l-am rugat să plece. Din nefericire, a fost angajat ca director general la Prefectură, practic pînă să se pronunțe asupra actelor emise de consiliu sau a celor emise de mine, dar care nu sînt de natură administrativă. El a făcut o grămadă de șicane care nu aveau în spate decît această ură personală. Acțiunea prefectului o apreciez pozitiv, pentru că pînă la urmă prefectul a reușit să-l pondereze sau, mai bine zis, nu i-a mai semnat toate actele.

Ce părere aveți despre demiterea primarului de sector Vrabiescu?

Demiterea este în recurs la Tribunalul Suprem. Părerea mea este că actele prezentate de Guvern la dosar sînt subțirele. Există obligativitatea ca un subordonat (și primarul de sector este subordonatul Primarului General, conform Legii 69) nu poate fi demis fără punctul de vedere al șefului, chiar dacă cel care îl demite este în drept să o facă. Or, eu i-am atras atenția d-lui Vrabiescu să-i spună acest lucru avocatului său: că este un viciu de procedură - și deci se putea anula hotărîrea de guvern -, dar n-a făcut-o. Pentru că d-lui Vrabiescu, ca și d-lui Tutunaru li s-a părut prea mult faptul că în lege scrie că sînt subordonații mei.

Spu-neți-mi ceva despre aparatul funcționează în Primărie. S-a schimbat el? Cînd vine în Primărie, cetățeanul are posibilitatea să se simtă mai degrabă contribuabil decît o rotiță într-un angrenaj?

Personalul din Primărie s-a priment într-o proporție sensibilă: la nivelul directorilor - 95%, la nivelul șefilor de servicii - 70%. Dar este cert că cetățeanul care vine în Primărie nu se simte bine. El nu știe precis unde și cui să se adreseze. Avem un serviciu de relații cu publicul, audiențe ș.a.m.d., dar nu este suficient. Trebuie publicate o serie de pliante despre fiecare serviciu în parte și atribuțiile lui. Anul trecut am avut 200.000 de cereri, petiții etc. cerute de cetățeni, iar în '89 au existat 10.000, fără o creștere comparabilă a personalului.

Și totuși nu se pot publica aceste pliante care ar elimina niște dificultăți?

E o idee recentă și provine de la un ziarist. O analizăm să vedem cum putem să o facem.

Acest interviu a fost motivat de un eveniment pe care cititorii îl vor înțelege, credem, la importanța sa reală: opunerea puterii locale și puterii centrale și a principiilor statului de drept. Multe aspecte delicate privind confirmarea sau infirmarea încrederii pe care locuitorii Bucureștiului au arătat-o d-lui Crin Halaicu vor fi subiectul unui interviu pe care „22“ îl va cere primarului Capitalei în februarie 1995, la împlinirea a 3 ani de la alegerile locale.

Muzeul de Istorie și Artă a Municipiului București se confruntă cu mari probleme

Directoarea Muzeului de Istorie și Artă a Municipiului București (MIAMB), Corina Sandu, ne avertizează că muzeul a fost deposedat ilegal de o seamă de imobile.

Casa Cesiana, cumpărată încă din 1940 de MIAMB, dar evacuată în 1983 prin ordinul 2432/1983, este ocupată din 1990 de Partidul Social-Democrat Independent, în urma hotărîrii primului-ministru de la acea vreme, Petre Roman. Actualmente, în casa Cesiana, monument de arhitectură și artă, PSDI a deschis un bar, o editură și un ziar (Glasul), modificînd distribuția încăperilor. Deși PSDI a fost evacuat forțat în primăvara lui '93, barul, editura și ziarul au rămas pe loc, în interiorul casei.

Muzeul „Theodor Aman“ are spațiu ocupat la parter și etaj de editura Museion și, în plus, de opt burseri. Aceștia din urmă profită de bursa Aman-Storck înființată, deși fără bază legală, în urma hotărîrii Inspectoratului pentru Cultură București. Bursierii se comportă necivilizat, punînd în pericol patrimoniul muzeului (au mutat mobilier valoros în subsolul clădirii, în condiții total inadecvate). Prin adresa 1127 a Ministerului Culturii se stabilește că bursale Aman-Storck nu au

drept legal de funcționare în Muzeul „Aman“, dar bursierii refuză să părăsească localul, iar Inspectoratul pentru Cultură li sînt sprijină.

Muzeul „Storck“ este în litigiu cu Alexandru Botez, nepot și unic moștenitor al Ceceliei Cuțescu-Storck.

Pentru Palatul Știrbey, din Calea Victoriei nr. 107, MIAMB a primit ordinul de repartizare 469/18 iulie 1994 și a încheiat contract de închiriere, fapt ce a dus la un conflict cu Muzeul Național de Artă, care nu vrea să elibereze clădirea decît în urma unei hotărîri guvernamentale. Este de remarcat că Palatul Știrbey nu adăpostește în prezent nici un patrimoniu, deci nu este, practic, un muzeu, dar are pază asigurată de jandarmi.

La toate aceste litigii se adaugă presiunile făcute de inspectorul Mircea Micu de la Inspectoratul pentru Cultură, care dorește obținerea patrimoniului MIAMB, conform H.G. 441/10 august 1994. Mica problemă a lui Mircea Micu este că patrimoniul muzeului este alcătuit din donații către Primăria Capitalei, deci el nu poate fi cedat nimănui.

RĂZVAN BUTARU

Justiția a admis cererea Primarului General

Luni 5 septembrie 1994, la Curtea de Apel București - Secția Contencios Administrativ, a avut loc prima etapă a procesului intentat Guvernului României de Primarul General al Capitalei în legătură cu HGR nr. 442/1994 privind finanțarea instituțiilor publice locale de cultură și artă.

Admițînd cererea Primarului General al Capitalei, instanța a dispus suspendarea HGR nr. 442/1994.

Precizăm că Primarul General al Capitalei se adresează Justiției, solicitînd atît suspendarea HGR nr. 442/1994, prin procedură de urgență, conform art. 9 din Legea nr. 29/1991 a Contenciosului Administrativ, cît și anularea actului guvernamental în cauză.

Asupra acestei ultime cereri, instanța se va pronunța în data de 3 octombrie 1994.

PAVEL CĂMPEANU

PRIVATIZAREA Un punct de vedere sociologic

Conceptul

Ca și termenul de „tranzitie”, cel de „privatizare” reprezintă o expresie cu velenități conceptualizante neconfirmate. El desemnează în mod reductiv – și deci inapropiat – o transformare socio-economică îndreptată spre instituirea unui sistem de proprietate care include privatizarea, dar care nu se limitează la ea. Pe de altă parte, prin termenul „privatizare” se are de obicei în vedere o strategie în care hotărârile sînt scopurile, deși transformarea în chestiune reprezintă cu precădere un proces în care hotărârile sînt cauzele.

Strategii multiple, proces unic

La fel ca democratizarea – și ca întreaga tranziție –, transformarea societăților est-europene denumită privatizare are o dimensiune națională și una internațională. Sferei naționale îi aparțin strategiile care își propun să dirijeze transformarea – sferei internaționale îi aparține procesul istoric, modelat de premisele socio-economice care stau la originea lui. Primul nivel este cel al teologiei, ultimul al causalității. Preponderanța la cel dintîi sînt variațiile dintre diversele țări, la al doilea convergențele lor. Strategiile exprimă alternanța voințelor politice – premisele un dat istoric indiferent la această alternanță.

Pentru exemplificare aș recurge la comparația dintre România și Polonia. În România, voința politică manifestată ca putere de stat a acționat pînă acum mai curînd pentru frînarea decît pentru accelerarea procesului istoric impus de împrejurări. Cu totul dimpotrivă s-a orientat voința politică a noului stat polonez, inițiator al faimoasei „terapii de șoc” (care avea să se dovedească într-o măsură mult mai mare un șoc decît o terapie). Rezultatul cel mai des subliniat al acestei disjunții strategice: restructurarea proprietății este sensibil mai avansată în Polonia decît în România. Rezultatul cel mai puțin subliniat, dar nicicum și cel mai puțin semnificativ: în pofida disjunției strategice, Polonia se găsește, ca și România, într-o situație în care proprietatea restructurată este departe de a fi devenit prevalentă pe ansamblul economiei. Observația mi se pare cu atât mai relevantă cu cît valabilitatea ei nu se rezumă la România și la Polonia, ci înglobează toate țările din regiune, pe cale de a se destaliniza.

Convergența se conturează atît ca stare de fapt cît și ca stare de conștiință. Starea de fapt este aceea care, după cinci ani de eforturi, dezvăluie că nu procesul se supune voinței politice, ci voința politică este constrînsă să se adapteze cerințelor procesului. Convergența stării de conștiință se vedește ca reorientarea a voințelor politice divergente: în Polonia, după ultimele alegeri, voința politică exprimată de noul guvern pare să graviteze către o moderare a ritmurilor de restructurare, pe cînd în România vechiul guvern care a frînat-o timp de doi ani promite acum accelerarea ei. O forță independentă de voința politică împinge strategia moderată spre radicalizare și strategia radicală spre moderare. Purtătorul acestei forțe este, probabil, procesul însuși, așa cum a fost configurat de istorie.

Sintetizînd cele de mai sus se poate reține că:

1. După marile transformări politice din 1989, restructurarea proprietății pare a fi atît imposibil de evitat cît și imposibil de realizat cu rapiditatea adeseori dorită.
 2. Cursul practic al restructurării nu este imprimat în ultimă instanță de strategiile politice, ci de natura intrinsecă a procesului istoric.
 3. La rîndul ei, natura intrinsecă a procesului decurge din parametrii sociali și economici ai moștenirii staliniste: restructurarea proprietății depinde de caracteristicile proprietății, care urmează a fi restructurată.
 4. Purtătorul tendinței de adaptare a strategiilor la exigențele procesului este societatea însăși în ipostaza ei de electorat, corector al voinței politice manifestată ca putere de stat.
 5. Prognosticele unei restructurări rapide a proprietății au fost deja invalidate de istoria ultimilor cinci ani. Durata procesului, care a depășit așteptările și speranțele, promite să se prelungească în continuare. Strategiile pot prescurta sau prelungi dimensiunea acestei durate, dar nu pot modifica ordinul ei.
- Obiectul procesului poate fi descris sub forma a două structuri: resursele, constituind avuția națională a cărei proprietate urmează a fi redistribuită

– și relațiile cu aceste resurse, constituind organizarea stalinistă a proprietății, încă persistentă și care urmează a fi abolită. Restructurarea în curs are funcția de a o distruge pe ultima dintre aceste structuri, asimilînd-o pe prima. Ambiguitatea funcțională a procesului decurge din ambiguitatea structurală a obiectului său.

Obiectul restructurării

a. Geneza

Această ambiguitate provine dintr-o desincronizare specifică și totodată inerentă procesului în desfășurare, care este în bună parte procesul nașterii – sau re-nașterii – proprietății de tip industrial. Istoriceste vorbind, proprietatea de tip industrial s-a născut odată cu obiectul său: mijloacele producției industriale și mîna de lucru salariată. Asemnata naștere s-a petrecut pe calea așa-numitei acumulări primitive. Noua naștere a proprietății de tip industrial, pe care s-ar părea că o experimentăm în prezent, exclude această simultaneitate: obiectul precede emergența respectivei proprietăți. Datorită acestei desincronizări, procesul în curs nu poate fi echivalat cu vechiul proces al acumulării primitive.

O altă consecință a aceleiași ambiguități: stalinismul poate fi negat integral în domeniul ideologiei sau al organizării politice – dar nu în cel al economiei. Primul moment al acestei ambiguități constă în tentativa de a redistribui avuția națională, dezavînuînd mijloacele deveniri ei. Al doilea moment de ambiguitate este acela în prezumția că odată cu avuția națională dezirabilă nu sînt asumate și unele sechele indesezirabile ale mijloacelor prin care ea a fost în același timp păstrată, sărăcită și sporită.

b. Moștenirea stalinistă

Într-adevăr, stalinismul lasă drept moștenire o avuție națională adînc impregnată de asemenea sechele. În cele mai multe țări est-europene, acum cinci ani stalinismul nu a fost răsturnat, ci s-a prăbușit. Cauza ultimă a acestei surpări lăuntrice nu a constituit-o pierderea oricărei legitimități ideologice sau politice a regimului, ci flagrantă, iremediabilă și insuportabilă improductivitate a economiei lui. Preluîndu-i moștenirea, tranziția riscă să preia și generatorii acestei improductivități.

În paranteză fie zis, succesul transformărilor în curs este mai puțin condiționat de resentimentele pe care stalinismul ni le-a inspirat decît de moștenirea pe care ne-a lăsat-o. Totuși, în retorica noastră publică exprimarea acestor resentimente răsună înfinit mai puternic decît examinarea acestei moșteniri. Riscăm astfel să pierdem din vedere adevărul crucial că, prin problematica pe care moștenirea lui ne-o impune, stalinismul supraviețuiește propriul lui prăbușire.

Componenta industrială a acestei moșteniri conține astfel de sechele atît la nivelul mijloacelor de producție cît și la cel al forței de muncă. Mijloacelor de producție, stalinismul le-a statornicit condiția unor obiecte meta-economice. Neputînd fi nici vindute, nici cumpărate, ele puteau fi produse într-o independență totală față de nevoile societății, în virtutea comenzilor extra-economice emise de puterea centrală – și puteau circula numai în virtutea aceleiași gen de comenzi. Independența producției față de nevoile sociale era condiția totală ei de dependență față de puterea centrală – un fel de logică substitutivă a economiei de comandă.

Reduse la starea unor valori de întrebuințare fără valoare, mijloacele de producție nu aveau funcția de a produce valori, ci alte valori de întrebuințare. De aici libertatea folosirii lor anti-performante, mergînd de la menținerea unor utilaje perimate pînă la construirea unor giganti fără nici o șansă de a deveni economicește viabili, totul convertit într-o impermeabilitate generală față de inovația tehnologică. Asemenea utilaje, asemenea giganti, precum și acest soi de impermeabilitate nu aparțin numai stalinismului, ci și tranziției spre post-stalinism, adică unui prezent neeliberat încă de moștenirea trecutului.

Dezeconomizarea mijloacelor de producție a fost însoțită de cea a forței de muncă, supusă constrîngerii economice de a se vinde și interdicției extra-economice de a fi cumpărată – drept rezervat în exclusivitate aceluiași monopol centralizat, emițător de comenzi. Producătoare de obiecte fără valoare cu ajutorul unor mijloace de producție fără va-

loare, forța de muncă nu putea avea o valoare definită în termeni economici, pe baza raportului dintre nevoile sale și productivitatea sa. Valoarea sa era definită de monopolul achiziționării ei, pe calea deciziilor coercitive, non-negotiable. La baza acestor decizii se afla dezagregarea raportului menționat prin supra-licitarea productivității și subevaluarea sistematică a nevoilor forței de muncă. Refuzul Puterii de a articula satisfacerea nevoilor cu performanțele productive, forța de muncă i-a răspuns coborîndu-și performanțele productive la nivelul satisfacerii nevoilor.

Plasînd atît mijloacele de producție cît și forța de muncă în afara economiei, stalinismul a provocat degradarea amîndurora și ca atare a procesului productiv, transformat într-o veritabilă școală a improductivității. Moștenirea stalinistă nu include numai deprinderile improductivității, ci și structurile ei, constînd mai ales în redundanța forței de muncă și într-o pondere excesivă a mîinii de lucru necalificate. Concluzia: restructurarea proprietății este simțitor stînjinită de slaba atractivitate economică a obiectului său.

c. O proprietate fără proprietar

Procesul de restructurare a proprietății este condiționat în primul rînd de proprietatea care urmează să fie restructurată, nu de cea care ar urma să fie instaurată. De aici importanța practică a moștenirii staliniste ca structură a relațiilor de proprietate. Această structură nu poate fi reprezentată în afara contextului ei general pe care l-aș descrie astfel: stalinismul este experimental istoric echivalent al unui anti-capitalism industrializant. Capitalismul poate fi considerat formă naturală a proprietății asupra mijloacelor de producție de tip industrial. Stalinismul a reușit să spargă conexiunea dintre acest tip de mijloace și acest tip de proprietate. Prin industrializare el a creat obiectul acestei proprietăți, prin anti-capitalism el a împiedicat constituirea spontană a proprietății asupra acestui obiect.

Negîndu-și baza doctrinară, pentru care această conexiunea era fundamentală, stalinismul și-a deturnat prin exces și funcția istorică, transformînd abolirea proprietății capitaliste în abolire a însăși instituției proprietății. Impusă practic și simulată juridic, abolirea lovea și formele de proprietate consfințite prin lege: proprietatea producătorilor, proprietatea cooperatistă – dar și proprietatea de stat, hotărârile capitale cu privire la activitatea economică fiind adoptate, atît efectiv cît și formal, în afara statului. Statul stalinist nu era proprietarul, ci managerul avuției naționale. Privilegiul puterii economice era înlocuit de cel al puterii extra-economice. Stalinismul își nega astfel încă o dată baza doctrinară, procedînd nu la improprietății, ci la exproprierea întregii societăți. Iată de ce găseam neadecvată denumirea de „socialistă” pe care această orînduire și-a asumat-o (și cu atît mai puțin cea de „comunistă” care îi se atribuie frecvent). Într-o lucrare elaborată în anii '70 și publicată în SUA în 1980 („The Syncretic Society”, M.E. Sharpe) am numit acest fenomen de evanescență a proprietății „vacuum de proprietate”.

Iar dacă lucrurile stau într-adevăr așa, atunci funcția economică a tranziției nu constă în redistribuirea, ci în reinventarea proprietății ca instituție operantă, și nu ca simplu text juridic. Găsirea unei soluții pragmatice pentru depășirea condiției date nu se poate obține fără înțelegerea teoretică adecvată a acestei condiții. De aceea, tema „privatizării” nu ar trebui să ascute numai dispute între oameni politici, ci și dezbateri mult mai susținute între specialiștii științelor sociale.

LONGMAN

Cea mai veche editură din lume, fondată în Marea Britanie în 1724, vă oferă carte de limbă și cultură engleză

DICTIONARE, MANUALE DE ÎNVĂȚAT LIMBA ENGLEZĂ, LITERATURĂ

la Librăria
LONGMAN din
București, aflată
la intersecția
străzilor
Jean-Louis
Calderon și
Thomas Masaryk
(fosta
Julius Fuclik).

LANGUAGE & CULTURE

CEZAR BALTAG

Maica Domnului sau Rugul ce nu se mistuie

„O singură dată”

Vorbind despre Maica Domnului, nu putem să nu observăm un contrast între laconismul Evangheliilor și luxurianta textelor și legendelor ulterioare despre Pururea Fecioară, proclamată din secolul al V-lea Theotokos, adică „De Dumnezeu Născătoare”, termen consacrat la Sinodul ecumenic din Efes (431) în lupta cu nestorienii, care profesau o bifurcare eretică a Persoanei Fiului. Înainte de a observa că mariologia (cum numesc catolicii doctrina Mariei) s-a dezvoltat în directă relație cu hristologia, să notăm că, în pofida laconismului Evangheliilor canonice, figura Fecioarei se profilează impresionant încă din clipa singulară a acceptării Poruncii divine: „Iată roaba Domnului. Fie mie după Cuvântul Tău!” (Luca, I 38), care avea să devină pragul ireversibil al Mintuirii neamului omenească, „căzut” prin neascultarea primilor oameni. Creștinismul, care impune definitiv conceptul timpului ca săgeată a timpului, insistă apăsat asupra unicității misterului Întrupării. „Dar când, la sfârșitul veacurilor, (El) a venit o singură dată (s.n.) prin Maria, spre desființarea păcatului, atunci s-a spus că, fiind trup, s-a făcut om” (Sf. Atanasie cel Mare, Scrieri I, în P.S.B., București 1987, p. 359).

Ușa prin care Domnul intră în lume

Despre părintii Mariei, Evangheliile canonice tac. Tradiția utilizează, însă, povestirea despre Ioachim și Ana extrasă dintr-o Evangheliie apocrifă din secolul al II-lea numită **Protoevanghelia lui Iacob**. Potrivit acesteia, Ana ar fi fost, asemenea Sarei, stearpă la început, ceea ce înseamnă că nașterea Mariei a fost miraculoasă. Una din cele mai recente dogme catolice, aceea despre „imaculata concepere” a Fecioarei (dogmă nendmă de teologia ortodoxă), își trage, poate, rădăcinile din această scriere apocrifă a secolului al II-lea. Ortodocșii acceptă tradiția despre Ioachim și Ana, dar ideea că Maria ar fi fost concepută în afara păcatului originar o resping ca fiind prea puțin consecventă cu „economia” Mintuirii. Într-una din cele două Omilii la nașterea Precuratăi atribuite lui Ioan Damaschinul se vorbește despre infertilitatea Anei și, fără a se face referire la o „concepere imaculată” a Fecioarei, este omagiată nașterea sa în cuvinte de o splendidă expresivitate: „Astăzi a odrăslit toiag din rădăcina lui Iesei din care iese floarea cea cu ipostas de Dumnezeu”. Apoi urmează: „Astăzi ușile cele sterpe se deschid și dumnezeiasca Ușă cea feciorească răsare, prin care Dumnezeu intră în lume”. În plus, acest mare poet reafirmă puncte de credință consacrate de Sinodele din secolele anterioare: misterul Întrupării, *aciparthenia* Mariei, atributul de Născătoare de Dumnezeu (Theotokos). În ce privește pururea fecioria, autorul apelență la o metaforă pe drept cuvânt extraordinară: „Astăzi s-a zidit ușa prin care Domnul va intra și va ieși și ea va rămâne incuiată”. În ce privește misterul Întrupării divine, autorul Omiliei reușește să exprime cu mare forță de concretizare, împotriva oricărui aparentism sau docetism, realitatea deplină a actului Întrupării: „Trupul Lui din carnea ta, sfințele Lui din singele tău, laptele pieptului tău L-a supt Dumnezeu”. Este greu să-ți închipui o mai fericită exprimare a versetului iohanic: „Și Cuvântul trup s-a făcut” decît această atît de răsărităna laudă a „îndumnezeirii făptuirii” pe care teologul iconelor a putut s-o rostească: „Și Dumnezeu a supt lapte din țitele ei”.

Un nou Fiat!

Despre amănuntele Întrupării ne vorbesc nu mai două din cele patru Evangheliile canonice, și anume Matei I, 18-25 și Luca I, 26-38. La ceilalți doi autori evangheliști nu aflăm „expunerea faptului Întrupării”, ci numai „învățătura despre Hristos intrupat” (P. Svetlov, *Învățătura creștină, II*, trad. Bejan-Tomescu, Chișinău 1936, p. 315).

Potrivit Evangheliile de la Luca, „într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret”, ingerul Gabriel a pogrît la „Fecioară logodită cu un bărbat din casa lui David”, anume Maria, și i-a spus: „Bucură-te, ceea ce ești plină de har. Domnul este cu tine”; „Iată vei lua în pintece și vei naște fiu și vei chema numele Lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema și Domnul Dumnezeu îi va da tronul lui David, părintele Său. Și va împărăți peste casa lui Iacob în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit”. Maria întreabă cum va fi cu putință acest lucru de vreme ce n-a cunoscut bărbat, și ingerul îi spune: „Duhul Sfânt va pogrî peste tine și Puterea Celui Preaînalt te va umbri și sfin-

tu care se va naște din tine. Fiul lui Dumnezeu se va chema”. Atunci, Maria rostește celebrele cuvinte care, în concepția creștinilor, constituie pragul începutului Mintuirii întregii firi omenești: „Iată roaba Domnului. Fie mie după Cuvântul Tău!” Este un nou Fiat, rostit de astăzi dată de om în vederea salvării sale.

Mamă și Fecioară

Pe de altă parte, s-a observat că în Evangheliile, odată cu începutul propovăduirii lui Hristos, figura Mariei se estompează. Ea mai apare doar de patru ori vederii: la nunta din Cana Galileii (Ioan II), în încercarea pe care Maica și frații Domnului o fac ca să-i vorbească (Matei XII 46, Marcu III 21, Luca VIII 19), în momentul Răstignirii și în zilele de după înălțare. Aproape în toate aceste cazuri, cu excepția cuvintelor rostite de pe Cruce, există în replicile lui Iisus o undă de nemulțumire, parec, legată de faptul că este aproape stăjenit în misiunea Sa de îngrijorarea familiei în ceea ce îl privește: „Cine este mama Mea și cine sînt frații Mei?”, după care urmează răspunsul știut (Matei XII 48): (N.B.: Inuțiți să mai facem și noi observația că *adelphoi* - ebr. ah - a fost interpretat în sensul larg de „veri”, „rude”, și nu în acela restrîns de „frați” buni ai Mintuitorului.)

Teologii protestanți (*soli Dei gloria, sola fide, sola scriptura*) au susținut ideea că un cult adresat Mariei este exterior Bisericii, cel puțin pînă în secolul al V-lea, cînd izbucnește controversa nestoriană. Desigur, nimeni nu ar putea susține că mariologia actuală ar fi cea a primelor timpuri creștine. Dosarul mariologic s-a completat în strînsă legătură cu cel hristologic, de care depinde. Așa cum s-a observat, însăși dogma de la Efes (431); Maria este proclamată Theotokos, „Născătoare de Dumnezeu”, exact în cetatea în care Pavel, cu patru secole în urmă, era cît pe ce să fie omorît de mulțimea care striga: „Mare este Diana efesenilor!” este, în realitate, tot o dogmă hristologică, pregătind terenul pentru aceea de la Calcedon (451); născut din Maria, „roaba Domnului”, Iisus unește într-o singură persoană cele două firi, divină și umană, împotriva opiniei monofizite care dizolva natura umană din Persoana Fiului în cea dumnezeiască.

Iconă de secol XIX Nicola

Realitatea este că, încă de la începutul secolului II, Sf. Ignatie din Antiohia, martir la Roma sub Traian, deci cu două secole înainte de Sinodul din Efes, scria într-o epistolă către efeseni: „Prințul lumii acesteia n-a cunoscut fecioria și nașterea Mariei (i.e. nașterea Fiului ei), nici moartea Domnului: trei mistere rănuțoare care au fost împlinite în tăcerea lui Dumnezeu” (citată apud J. Tixeront, *Histoire des dogmes I*, Paris 1924, p. 128). Pe de altă parte, paralela Eva-Maria, făcută deja de Iustin, Teofil, Tertulian (I. Coman, *Patrologia II*, p. 40), era reluată și de Sf. Irineu, care scria la 190 că, în vreme ce Eva *causa facta est mortis*, Maria *causa facta est salutis*, precum și deja citatele cuvinte: „Sic autem et Evae inobedientiae nodus solutionem accepit per obediendum Mariae”. Codexul Brocchianus 142 atribuie lui Petru din Alexandria o predică *peri tes theotokos*. Deși unii ap sus la îndoiială că termenul *theotokos* putea fi în uz la sfârșitul secolului III, totuși faptul că a existat la o dată atît

de timpuriu o predică despre Fecioara Maria este prin el însuși „un fapt remarcabil” (Tixeront, op. cit., I, p. 494). Cu un secol mai înainte, Clement din Alexandria (150-214) scria în *Pedagogul* (I 42): „O singură Fecioară a ajuns mamă; și-mi place s-o numesc Biserica” (Clement Alexandrinul, *Scrieri*, în P.S.B. 4, București 1982, p. 190).

Desigur, toate acestea nu constituie un cult; totuși ele mărturisesc despre devoțiunea arătată Mariei în primele veacuri creștine. Astfel, ideea potrivit căreia „nu există îndoială că venerarea Fecioarei își are originea în legendele apocrife ale nașterii și morții sale” (Smith's Bible Dictionary, Pyramid Books, New York 1967) este doar în parte adevărată. Că în primele secole a înflorit o intrușă literatură apocrifă, mai ales gnostică, este, desigur, adevărat, dar că devoția arătată Fecioarei înainte de secolul al V-lea era „în întregime exterioară Bisericii” și considerată doar „erezii” nu se poate susține. Singura erezii mariolatră, combătută de Sf. Epifanie, era cea a collyridienilor, care în zelum lor ignorant îi aduceau sacrificii Fecioarei.

„Preistorie” și „postistorie” a concepției dogmelor

Cu riscul de a ne repeta, vom spune încă o dată că dezvoltarea și precizarea doctrinei Fecioarei Maria urmează îndeaproape dezvoltarea hristologiei, cu care este solidară. Să rezumăm. Consecrat la Sinodul din Efes (431), titlul de *theotokos* era folosit încă din secolul al III-lea de autori precum Alexandru al Alexandriei, Apolinariu, Didym și Sf. Epifanie etc., ceea ce arată că dogmele au o „preistorie” adesea îndelungată. Tot astfel, pururea fecioria Mariei (titlul de *aciparthenia*, explicit formulat la al V-lea Sinod ecumenic de la Constantinopol din 553) își precede cu câteva secole consacrară, avînd partizani și adversari (e.g. simbolul apostolic și, respectiv, „ebioniti”) încă din secolele I-II. Se admisesse dintotdeauna fecioria Mariei *ante partum*; în secolul IV, însă, atît în Biserica romană, cît și în cea greacă, se afirmă, în plus, fecioria Mariei *in partu și post partum*, adică *aciparthenia*. Sf. Hilariu scria la mijlocul secolului IV astfel: „Maria virgo incorrupta concepit, post conceptum virgo peperit, post partum virgo permansit”.

Vorbind despre pururea fecioria Mariei, Omilia a II-a la nașterea Fecioarei, atribuită Sf. Ioan Damaschinul, o numește „Rugul cel arzător, inaccessibil păcatului”, în analogie cu rugul prin care Dumnezeu s-a arătat pe muntele Horeb din Sinai lui Moise; cf. Vasile Leichita, *Doctrina Sf. Damaschin despre Maica Precurată*, Cernăuți 1939, p. 60.

Numită Panaghia (Preasfîntă) în tradiția orientală, Sinodul al VII-lea ecumenic din 787 o așază pe Maria „deasupra ingerilor și a sfinților”, acordîndu-i *hyperdoulia* (i.e. supravenerare), concept cultic distinct atît de *latreia* (i.e. adorarea cuvenită numai lui Dumnezeu), cît și de *doulia* (cinstirea cuvenită ingerilor și sfinților). Și în acest caz putem vorbi de o „preistorie” a conceptului, intrucît devoțiunea populară, tradiția, scrierile necanonice, legendele apocrife etc. îi acordaseră cu secole înainte Fecioarei Maria o supracinstire efectivă. Culiianu citează, în acest sens, chiar foarte timpuriu *Protoevanghelia* a lui Iacob din secolul al II-lea (Dicționar al religiilor, Humanitas 1993, p. 121).

În fine, catolicismul, am văzut, proclamă la 1854 dogma *concepției imaculate* - dogmă nenconcepțată de ortodocși -, și în 1950 pe aceea a *mutării* (assumptio) *cu trupul la cer*, față de care ortodocșii păstrează o „respectuoasă discreție” (Dumitru Stăniloae), dar pe care nu o postulează dogmatic.

Ultimă „instanță milostivă”

Desigur, acest sumar excurs mariologic este departe de a epuiza polyvalența figurii Fecioarei, mai ales în ceea ce privește prezența ei în cult. În Biserica răsăriteană, Maica Domnului este o figură principală (după aceea centrală, desigur, a lui Hristos), prezentă în liturghie, în slujbele și rînduiriile „la toate trebuințele”, în slujbele de acatist, în iconografie și ori de cîte ori evlavia populară, care a văzut în ea *posibilitate de recurs* la o ultimă instanță milostivă, a simțit nevoia. Maica Domnului este, de asemenea, pretutindeni prezentă în folclorul românesc de tip sacru: în legendele religioase, în colinde și descîntece, în morfologia complexă și bogată a mai tuturor obiceiurilor rurale sau populare. S. Florea Marian s-a grupat și analizat într-o carte veche de nouă decenii, *Legendele Maicii Domnului* (Tip. „Carol Găbl”, București 1904), principalele povestiri legate de figura Fecioarei Maria. E de ajuns să amintim numai cîteva din capitolele acesteia („Maica Domnului și Crăciun”, „Maica Domnului și Trif-cel-Nebun”, „Maica Domnului și Paianșanul”, „Căutarea Domnului Iisus Hristos” etc.) pentru ca să ne dăm seama de masivă și copleșitoare prezență a Maicii Domnului în imaginarul de tip popular. Despre realitatea acestei prezențe în aproape toate sferile imaginarului folcloric ne propunem să vorbim, mai pe larg, într-un eseu viitor.

STRESUL

I

Perjo

La testarea a 9.000 de angajați în posturi de conducere de la 21 de companii și firme de servicii publice s-a descoperit că 45% dintre cei testați se simțeau la pământ - reacție neplăcută la stresul impus de muncă. „Acești oameni se aflau într-o stare proastă și prezentau niveluri ridicate de epuizare emoțională”, a conchis cel ce a efectuat cercetarea.

Conducătorii (mai ales cei în ascensiune în cadrul serviciilor lor) sînt supuși unor niveluri ridicate de stres. Ei au în grijă nu numai propriile lor teme de lucru, ci și pe cele ale subordonaților lor. Ei trebuie să se ocupe cu sensibilitate de personalități diferite, să soluționeze diferite necesități ale personalului. Conducătorii sînt, de asemenea, confrunțați cu presiunea permanentă de a obține rezultate favorabile. În sfîrșit, tensiunea crește în lupta continuă pentru obținerea promovării ulterioare.

Pentru cineva care se află într-un post de conducere, puține lucruri sînt mai importante decît dominarea eficientă a stresului. Este necesar ca el să acționeze cu eficiență în acest scop și să-și învețe subalternii să facă la fel. Ajutîndu-i pe angajați să-și controleze stresul, el poate obține îmbunătățiri substanțiale în productivitatea muncii.

Ce provoacă stresul?

Dață mintea percepe o situație ca fiind periculoasă sau dezagreabilă, ea comandă glandelor să elibereze o cantitate mare de cortizon hormonal și de adrenalină. Cînd acești hormoni sînt eliberați, se produc modificări fiziologice (reflexe rapide, respirație grea, tensiune mare, un ritm mai rigid al inimii). Corpul se mobilizează pentru acțiune, iar individul amenințat este capabil să reacționeze cu putere și viteză mărită. Acesta este sindromul „luptă sau fugă”.

În fiecare zi sîntem supuși multor reacții de stres. Ne grăbim să ne încadrăm în termene, încercăm să rezolvăm probleme neașteptate și primim vești proaste.

Ca orice ființă omenască, cei care conduc își fac probleme în legătură cu munca lor în timpul zilei și o visează noaptea. Ei se trezesc încordați și tensionați, cu o capacitate mai scăzută de a se ocupa de noile probleme. Așa începe cercul vicios care duce la epuizare totală.

Cînd condițiile de stres te obligă să stai încordat pentru perioade mai lungi de timp și cînd stresul nu este înlăturat, corpul începe să se deterioreze. Deoarece organismul funcționează ca un sistem integrat, în punctul cel mai slab poate apărea o cădere, provocînd durere sau boală. În această fază, corpul dumneavoastră vă trimite un mesaj vital: „Ia-o mai încet, redu stresul, că altfel...”. Dacă accepți mesajul și iei măsuri potrivite, corpul tău va reveni, ca un arc, la starea normală. Refuzul de a acționa te poate însă duce la boli serioase.

Alte elemente importante despre stres

1. O anumită doză de stres este importantă pentru a da sens vieții. Ca mod de răspuns, stresul este o formă de energie care li se cere oamenilor pentru ca să funcționeze efectiv și eficient. Stresul nu este necesar pentru a avea o viață productivă, fericită: el ne ține în picioare, el ne ajută să uităm micile iritări fizice și ne furnizează o stare de veselie cînd realizăm ceva în timp record. Fără puțin stres, devenim repede plictisiți și lipsiți de un țel. Deseori, aceasta este problema directorilor proaspăt pensionați. Bruscă, ei sau ea nu mai trebuie să facă efortul zilnic de a merge la birou pentru a se ocupa de sarcini dificile. Monotonia unei existențe lipsite de finalitate poate fi la fel de neplăcută ca un nivel ridicat de stres.

2. Cauza stresului este foarte individuală. De exemplu, pentru directorii cărora nu le place să vină în contact cu oamenii, exprimarea unor aprecieri este stresantă. Alți directori consideră aceste aprecieri drept un privilegiu și ajută subalternii. Pierderea unei promovări importante poate face pe cineva să cadă pradă deznădejzii, în timp ce pe alții îi face să-și dubleze eforturile.

Capacitatea oamenilor de a suporta stresul este și ea diferită. Ea depinde de un număr de factori care includ sănătatea fizică și emoțională, trăsături de personalitate și experiența anterioară în manevrarea situațiilor stresante.

3. Nu un singur eveniment stresant face rău oamenilor, ci stresul îndelungat, acumulat neîntrerupt și din ce în ce mai mare.

Conform Asociației Medicale Americane, „80% din bolile noastre sînt fie provocate, fie agravate de stres”. Ele încep cu mici indispoziții și ajung pînă la boli care ne amenință viața (crize, atacuri de inimă, ulcere și cancer). Stresul poate să slăbească sistemul imunitar.

Semnalele de avertisment ale stresului

Unii oameni se obișnuiesc așa de mult să funcționeze cu motoarele în plină viteză încît nu realizează faptul că organismele lor reacționează defavorabil. Ei ignoră semnalele importante care se manifestă printr-o schimbare de comportament, de înfățișare sau prin senzații fizice.

În cartea sa „The Stress of Life”, Hans Selye identifică 31 de semnale de avertisment împotriva stresului. Cele mai obișnuite sînt:

- Durerea de cap/migrenele;
- Epuizarea - chiar după efectuarea orelor de somn normale;
- Iritabilitate sau nerăbdare;
- Insomnie;
- Constipații dese;
- Un număr nefiresc de răceli, gripe etc.;
- Agitație - chiar și acasă;
- Palpitații;
- Indigestii, dureri de stomac, dureri de spate;
- Pierderea poftei de mîncare;
- Dificultăți de concentrare - gîndire incoerentă;
- Neglijarea aspectului fizic;
- Pierderea optimismului;
- Tendința de a evita sau de a se retrage din situații sau de a probleme dificile;
- Senzația de sîrșeală sau oboseală pe perioade mai mari de timp.

Condițiile de mediu care pot conduce la stres

În general, stresul provine din sentimentul de supunere la presiune, de pierdere a controlului asupra evenimentelor și de nesiguranță în privința viitorului. Aceste sentimente pot apărea în viața particulară sau la serviciu. Cîteva dintre cele mai stresante situații sînt:

- Deces sau boală grea în familie;
- Divorț sau despărțire;
- Speranțe nerealizate în legătură cu succesul în carieră;
- Probleme cu copiii;
- Conflicte familiale;
- Accident sau boală;
- Presiune constantă, impusă atît de individ, cît și de șeful său;
- Nesiguranța slujbei;
- Prestarea unei munci nepotrivite sau nepăcute;
- Presiunea impusă de compromisiuni față de propriile principii, de dragul carierei.
- Schimbări excesive;
- Călătorii frecvente cu schimbarea fusului orar;
- Blocarea căilor spre promovare.

Căi de prevenire a stresului excesiv

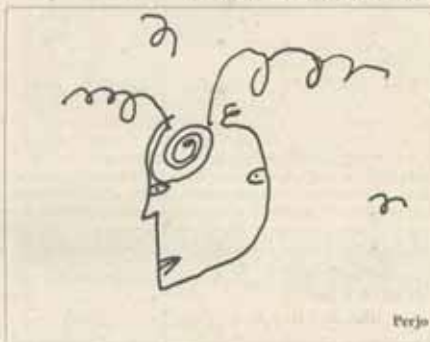
O anumită doză de stres este inevitabilă în viață. Va exista mereu o anumită tensiune, un conflict datorat naturii imperfecte a universului în care trăim. Lucrurile nu curg tot timpul lin. Oricum, de vreme ce reacțiile individului la stres sînt cunoscute, ele pot fi eliminate. Pe scurt, efectele stresului pot fi micșorate prin schimbarea obiceiurilor și atitudinilor.

Primul pas în dominarea stresului este conștientizarea stării că te afli sub un stres excesiv. Învață să recunoști semnalele de avertisment prezentate mai sus. Reacțiile la un stres de scurtă durată, asociate cu evenimente tensionate (cum ar fi susținerea unui discurs, confruntarea cu angajații, luarea unor decizii dificile) fac parte din meserie. Dar sentimentul permanent de presiune sau tensiune care se acumulează în timp trebuie și poate fi evitat.

Este util să știi ce situații sau evenimente din viața dumneavoastră vă pricinuesc mai mult stres. (Vezi lista de mai sus.) Dacă sînteți mai conștient de cauzele stresului și puteți realiza cînd sînteți sub stres excesiv, veți fi mai capabil să-l dominați.

Există un număr de strategii specifice pentru controlarea stresului. În general, ele se concentrează în jurul a) cîștigării controlului asupra vieții, b) menținerii obiceiurilor bune pentru sănătate și c) găsirii unor căi de eliberare a tensiunii și de a vă distra.

Din volumul „Secrets of effective leadership” de F.A. Manske, Jr.
Traducere de Adriana Tudor

Perjo

Radio Delta - "Drumul cel mai scurt către informație"

- F** ● emisiune pivot consacrată actualității
- O** ● oferă mesaje clare și inteligente create special pentru dvs.
- C**
- U** ● vă îndeamnă la acțiune prin informație
- S** ● de luni pînă vineri, între 7⁰⁰ și 10⁰⁰

"Drumul cel mai scurt către informație"

BERNARD PAQUETEAU

„CONGELATORUL“ IDEILOR FALSE: naționalism și comunism în Europa de Est

1949: a fi șovin însemna
a fi antisovietic

Paradoxul este doar aparent: se știe doar că naționalismul poate fi instrumentat pe mai multe niveluri și că definițiile (de la șovinism la patriotism) pot aluneca în funcție de contexte⁴⁾. Într-unul din aceste procese fabricate, caracteristice momentului, ministrul comunist maghiar László Rajk este acuzat că a sprijinit în 1949 acțiunea lui Tito⁵⁾ (pe atunci prototip al „naționalismului șovin, aflat în solda capitalismului“). Dar ceea ce i se reproșa cu adevărat lui Rajk și celorlalți acuzați era poziția antisovietică, adică antipatriotică: „Condamnații de la Budapesta erau antisovietici pentru că (...) Uniunea Sovietică apăra independența țării lor. Doar lipsa de patriotism îi făcuse să se ridice împotriva URSS“. După această logică, a fi patriot și internaționalist însemna deci a fi prosovietic; a fi șovin însemna a fi antisovietic. Nu se făcea, așadar, procesul naționalismului, ci al acelor tendințe naționaliste care, eventual, ar fi putut dauna blocului comunist, hegemoniei sovietice în acest bloc. După 1953 și după reconcilierea țărilor comuniste cu Tito, căile naționale către comunism vor fi din nou puse în valoare. Dialectica pe care am descris-o se va relua în 1956, după evenimentele din Polonia și Ungaria, iar șovinismul va fi din nou condamnat, după care și critica lui va fi criticată.

Jean Jaurès a propus la vremea sa un dozaaj subtil și paradoxal: „Puțin internaționalism te îndepărtează de patrie, ceva mai mult internaționalism te aduce înapoi la ea“. De fapt, în lagărul socialist, variația luării de poziție privitoare la naționalism nu vor avea niciodată originea în principii (comunismul ca internaționalism și ca antișovinism, de exemplu), ci într-o analiză strategică de ansamblu. Consecințele sale au fost adesea brutale, însă considerentele au fost subtile și nu întotdeauna ușor de perceput. O analiză care putea aduce națiunile în sînul unei concepții monolitice a blocului socialist (concepția stalinistă), a unei concepții mai descentralizate sau „policecentrice“ (cea a lui Hrușciov după reconcilierea cu Tito) sau a uneia din nou centralizată, fără a reveni însă la forma inițială (doctrina „suveranității limitate“ sub Brejnev).

Partitura naționalistă după destalinizare

Abia în prelungirea destalinizării, și în pofida încetărilor și revenirilor datorate evenimentelor din Ungaria în 1956 și din Cehoslovacia în 1968, partidele comuniste au început să interpreteze, din ce în ce mai clar, partituri naționaliste. Unii mai rurind, alții mai țirziu, dar fără excepție. Gomulka, reabilitat și numit secretar general, a mizat pe această carte în Polonia încă din 1956; Gierek a reconstruit palatul regal; generalului Jaruzelski i-a plăcut să se identifice cu Piłsudski, înainte ca rolul să-i fie luat de președintele Walesa. În România, Gheorghiu-Dej, predecesorul lui Ceaușescu, a închis Institutul „Maxim Gorki“ și a suprimat învățarea obligatorie a limbii ruse. HDG-ul lui Honecker va slăvi Prusia, pe Luther și pe Bismarck. Prima manifestare neoficială autorizată de guvernul comunist maghiar la sfîrșitul anilor '80 se referea la problema minorității maghiare din Transilvania, operînd pe tema drepturilor minorităților, dar și pe cea a irodentismului tradițional al unei părți din populația Ungariei. Înainte de prăbușirea tuturor regimurilor comuniste, Jivkov a lansat în Bulgaria o politică de asimilare forțată a populației musul-

mane; Miloșevici va relua miturile naționaliste sîrbe. Exacerbarea naționalistă va fi dusă mai departe de partidele comuniste albanez și român, prin Enver Hodja și Nicolae Ceaușescu. Cazul României (cel mai cunoscut) a dus la desăvîrșirea practicii puterii comuniste de a dezvolta teme și ritualuri naționaliste.

Comunism și naționalism – legături obiective

Pe cit ar fi de absurdă ecuația comunism = naționalism, pe atît de eronat ar fi să omitem raporturile dintre comunism și naționalism și partea constitutivă de comunism în mișcările naționaliste de astăzi. Milovan Djilas, tovarăș al lui Tito și unul din liderii Partidului Comunist Iugoslav, spunea, înainte de a intra în disidență: „Comuniștii nu sînt naționaliști; pentru ei specularea sentimentului național e un mijloc, ca altele altele, de alimentare, întărire și apărare a puterii“. El definește bine o relație, nesubliniind însă aici decît aspectul tactic (naționalismul ca accesoriu al practicii comuniste a puterii sau ca ideologie de rezervă pentru cazuri extreme) al unei legături mult mai profunde.

Cultura claustrării sociale prin intermediul statului-națiune

Dificultatea de a percepe această legătură provine din faptul că, în pofida a ceea ce s-a aflat, pe alte căi, despre el, comunismul continuă să fie privit ca un proiect ideologic și nu prin ceea ce a realizat: un coșmar cu masele idealului, o mașinărie aberantă, uimitor de solidă.

În anii săi de formare, sistemul sovietic a distrus majoritatea structurilor politice moștenite de la vechiul sistem, reorganizînd imperiul sub forma unei uniuni de republici. Răspîndit în estul Europei, sistemul s-a inserat însă fără a se atinge de structurile statale naționale. Nu s-a făcut nici un proiect de federație sau de confederație. A existat, desigur, proiectul lui Tito și Dimitrov, al confederației balcanice create în jurul Iugoslaviei și Bulgariei; dar din el n-a ieșit nimic. Redactorii ziarului moscovit „Pravda“ scriau în ianuarie 1948 că aceste țări nu au nevoie de o federație, „ci mai curînd de consolidarea și apărarea independenței și suveranității lor“⁶⁾. Și atunci cînd au apărut structurile

supranaționale, de pildă Comecon (ulterior CAER, n.r.), ele nu au condus la dizolvarea structurilor statale, ci li s-au suprapus, servind în special la coordonarea relațiilor dintre statele socialiste prietene, sub controlul și sub dominația Marelui Prieten de la Răsărit, URSS.

Menținerea și întărirea structurilor guvernamentale pe o bază națională, prin intermediul partidelor comuniste naționale și în formele centralizatoare pe care le-au luat aceste partide, a fost un instrument esențial al puterii. Și acest lucru independent de diversele accentuări centralizatoare sau, dimpotrivă, policentrice manifestate în lagărul socialist. Sistemul puterii comuniste s-a instalat prin spargerea vechilor tipare sociale și instituirea altora, conforme proiectului de control total al ansamblului activităților din societate. Comunismul realizează o cultură a claustrării sociale care nu exclude, ci, dimpotrivă, adoptă statul-națiune. Statul-națiune reprezintă unul din nivelurile acestei structuri și unul din rarele edificii ale puterii care mai conservă prestigiuul vechilor simboluri.

Această structurare a avut ca efect o îndepărtare a grupurilor umane, fiecare încadrat, supravegheat și lipsit de legături transversale (acestea fiind controlate de partid); totul într-un cadru de stat național menținut și întărit.

Aceasta este trăsătura esențială care permite înțelegerea expresiei contemporane a fenomenului naționalist în țările din Est. Închiderea fractală, sistematică și rudimentară a societăților comuniste a tăiat legăturile în interiorul fiecărei țări între grupuri sociale, a tăiat legăturile între națiuni, atît în interiorul țărilor cit și în interiorul lagărului socialist, și, în sfîrșit, a tăiat Europa de Est de dezvoltarea economică și culturală a Europei de Vest. O evoluție care a determinat Vestul la rîndul său să ia „atitudini post-naționale, sau cel puțin post-teritoriale, mai cosmopolite“, după cum remarca Pierre Hassner (Europa și spectrul naționalităților). Astfel, regimul mai curînd a exacerbât decît a înăbușit sentimentele naționaliste.

⁴⁾ În momentul în care în partidele comuniste din Komintern erau condamnate tendințele naționaliste, în Congresul al XIX-lea al PCUS, Italia cerea partidelor comuniste occidentale să preia tema independenței naționale pe care burghezia din țările lor o abandonaseră „pentru dolari“. Acest fapt ar însemna că naționalismul era bun pentru Vest și condamnat în Est? Nu, bineînțeles că nu. Și acum, ca și în altele alte rînduri, nu era vorba de a apăra o idee luată în discuție (patriotism, independență națională), ci de a lovi într-o țintă vizată prin intermediul ei (în cazul acesta, de pildă, SUA, liderul taberei occidentale și inițiatorul planului Marshall).

⁵⁾ László Rajk era, printre altele, acuzat și că ar fi fost la curent cu un proiect de invadare a țării sale de către Tito, asupra căruia ar fi păstrat tăcerea.

⁶⁾ Stalin va relansa ideea unei federații cînd va dori să neutralizeze prin ea tendințele centrifuge ale Iugoslaviei.

Traducere de DOMNICA MACRI

Perju

În virtutea unei, de acum, vechi tradiții a GDS, Mircea Iorgulescu s-a întâlnit cu scriitorii, ziaristii și politicieni. Titlul propus de revista „22” pentru discuția care avea să urmeze era „Marea trâncăneală” – cu referire directă la cartea criticului literar Mircea Iorgulescu. Așa cum veți vedea, discuția nu s-a purtat însă numai în terenul literar.

Mircea Iorgulescu: Sint în București de trei zile, în interes de serviciu, pentru a coordona timp de trei săptămâni biroul Europei Libere. M-am amuzat când am văzut faxul trimis de GDS în legătură cu întâlnirea de astăzi, unde scria „Întâlnire cu Mircea Iorgulescu”, și dedesubt „Marea trâncăneală”. Întrebarea mea este: din 1988 și până acum se mai poate vorbi totuși de trâncăneală? Nu cumva s-a ajuns la hărâmală?

Sorin Antohi: „Marea trâncăneală” a avut totuși și această notă, prin care lumea lui Caragiale era un carnaval administrat de poliția, de secție. Așa cum am făcut-o eu, lectura dvs. din Caragiale avea sensul global al unei trimiteri la lumea ceausismului târziu. Am crezut că pot vedea acolo un fel de lectură alegorică a unei lumi care degingăla către decembrie 1989. Bineînțeles că am putea să ne întrebăm dacă nu este chiar un Caragiale în stereotipurile pe care ni le formăm despre lumea în care simțeam acum cu toții plonjați.

Mircea Iorgulescu: Cartea mea nu se referă la lumea parlamentară de astăzi. Cartea mea este o carte despre lumea lui Caragiale, privită într-un anumit chip. Când am scris-o, în '87-'88, Parlamentul românesc se numea Marea Adunarea Națională, și – la nevoie – se poate spune că, într-un anumit fel, trâncănea. Una din intențiile mele a fost să fac o radiografie a lumii românești, privită prin miturile, personajele și situațiile existente în lumea lui Caragiale. Am făcut un inventar și am încercat o interpretare. N-am vrut să construiesc nici un fel de metodologie, pentru că exista, către sfârșitul anilor '80, o tendință de focalizare a atenției comentatorilor pe partea tehnică a unui discurs critic – și nu pe partea lui de conținut. În România, tehnicile, metodologiile de analiză au fost mult mai mult discutate decât ideile. Există chiar un fel de snobism al ultimei tehnici (aici nu mai vorbește fostul critic literar Mircea Iorgulescu, ci jurnalistul) și cred că urmările acestei situații sînt vizibile astăzi în lumea politică și intelectuală românească.

Sorin Antohi: Vedeți aici o chestiune care ține de dimensiunea românească a existenței?

Mircea Iorgulescu: Dumneavoastră vă refugiați într-o modalitate liric-romanticoasă, care oferă posibilitatea unei confuzii relativ perfecte între justificare și explicație. În general, discursul intelectual românesc (cultural, politic ori amestecat) confundă deseori justificarea cu explicația.

Sorin Antohi: Înainte de '89, ideologiile nu prea puteau fi importate o dată cu metodele. Structuralismele românești au adus un marxism revizionist.

Izolarea ne condamnă la marea trâncăneală

Mircea Iorgulescu: O, de-ar fi fost într-adevăr așa! Au existat însă încercări izolate și cu caracter literar, dar fără ecou. Am un exemplu viu aici în sală: Mircea Nedelciu a scris o carte, „Tratament fabulatoriu”, cu o prefață marxizantă, în care propunea reînnoirea discursului marxist. În acel moment, prefața lui Mircea Nedelciu era o prefață subversivă. Nu știu cîți au perceput-o cu atare în România. A mai fost și gruparea tinerilor scriitori germani din Banat. Prea puțin!

Sorin Antohi: Postmoderniștii (adică cei care au început să vorbească prima dată în anii '80 și la noi de postmodernism) au făcut asta.

Mircea Iorgulescu: Întrebarea este: era într-adevăr doar un reflex de apărare sau era și o anumită comoditate intelectuală?

Sorin Antohi: Dar atunci, importând mai curînd proceduri, tehnici, metode, nu însă și conținutul ideologic, eram condamnăți la o mare trâncăneală tocmai din această izolare.

Mircea Iorgulescu: În anii '80, România era printre primele țări din Europa din punctul de vedere al numărului de videocasetofone. Dacă nu mă înșel, se întâmplă astăzi ceva similar cu televiziunea prin cablu. Am văzut la unele blocuri din cartiere proletare foarte multe antene satelit, în case am văzut pe cei care se uită ore întregi la televizor, tot apăsă pe butoane, schimbă posturile, fără să înțeleagă limbile în care se vorbește. Asta nu înseamnă că România a intrat în marea circuit. Am văzut și că multe dintre radiourile și televiziunile private mizează foarte mult pe participarea ascultătorilor, telespectatorilor ș.a.m.d. Invitația unui post de televiziune particular, Tele 7abc (nu știu dacă e bun sau prost), pe mine m-a speriat. „Dacă observați ceva care iese din comun, sunați-ne!” au spus.

Andrei Cornea: Eu n-aș vedea lucrurile acestea atât de dramatic. Mi se pare că e un lucru pozitiv că se dezvoltă televiziunile și radiourile locale. Desigur, ești freatcă cu oamenii comuță canalele și nu înțeleg ce se spune. Așigși la o formă de snobism, dar care cred că este antecamera seriozității. Pe vremuri erau destui care își cumpărau romanele bune, le puneau în bibliotecă și nu le citeau. Sint două lucruri: în primul rînd, în felul ăsta, cartea se vindea mai bine și, în al doilea rînd, copiii, a doua generație, vor citi cărțile pe care ei le-au cumpărat. Cum vedeți legătura între această tendință a intelectualului român de a adopta metodologii de ultimă modă și de a evita însă dezbaterea de idei subiacentă metodologiilor și situația actuală de criză a intelectualului aflat într-o societate care nu-l mai privește nici măcar cu relativa condescendență de dinainte? Este intelectualul vinovat de situația în care se află?

Mircea Iorgulescu: Intelectualul este mereu vinovat, în orice tip de societate ar trăi. Presupun însă că în România este vorba de descoperirea unor fisuri, a unor cavități necunoscute pînă în decembrie '89. Noi știm mult mai multe despre Paris, Berlin, Roma, dar habar n-avem ce se întâmplă la Sofia ori la Budapesta. Cînd spun absența unei bune situații în istorie, mă refer la o istorie trecută deja în geografie. Eram în Franța cînd Ucraina și-a proclamat acum trei ani independența. Pentru România era un eveniment de mare importanță. Am fost șocat să constat că nici una din publicațiile care nu urmărescu neapărat profitul nu avea articole despre Ucraina. Au apărut extrem de târziu, iar atunci puține și superficiale. Normal ar fi fost să se reacționeze cu maximă promptitudine. Am să mai dau un exemplu, oarecum comic. Cînd ziarul românesc, am văzut că, timp de 2 ani, mai mulți comentatori

politici de foarte bună calitate au ironizat, uneori singeros, formula „economie socială de piață”, întrebîndu-se de președintele țării și de partidul aflat la putere. Am citit undeva că această formulă era atribuită lui Iliescu și socotită un rezultat al viziunii făcute de diavol în China. În realitate, formula „economiei sociale de piață” este un banal concept economic occidental, lansat în 1959, în Germania, lângă Bonn. Aceste lucruri le-am văzut sub semnătura unor autori serioși; unii dintre ei colaborează deseori și la revista „22”.

Gabriela Adameșteanu: În Germania, am înțeles pentru prima oară la ce se referă această sintagmă, foarte curentă acolo. Am văzut deci că lucrul acesta nu era bine pus în pagină în România, și de aceea prima mea întrebare este următoarea: Dacă tu, Mircea Iorgulescu, rămînei printre noi, nu aveai cumva o informație la fel de lucidă? Într-adevăr, aflăm mai târziu ce înseamnă cu exactitate „economia socială de piață”. Nu ne dăm seama cît de importantă este independența Ucrainei, pentru că peste noi, la un moment dat, s-a dezlăsat o explozie informațională pentru care nu eram pregătiți. Ar trebui, cred, o ușoră notă de toleranță față de realitatea românească. Eu aș fi vrut să pun cîteva benoluri discursului tău. Primul în legătură cu cei care se joacă schimbînd programele de la televiziunile prin cablu, fără să înțeleagă ce se spune acolo.

Mircea Iorgulescu: Este un fenomen social. El ține loc de covă, reprezintă, cred, o pseudorealitate, și unde va duce, nu știu. Dl. Cornea este optimist.

Gabriela Adameșteanu: Nu în toate casele în care se urmărescu programele nimeni nu cunoaște limbi străine: unii chiar înțeleg ce aud, mulți știu exact ce caută, ce așteaptă, mai ales cei din generația tinăra. În România sînt destui știutori de limbi străine. Apoi, totuși, un an și jumătate, noi, aici, la București, am urmărit emisiunile de la bulgari. Unii începuseră să înțeleagă limba: de ce să fim atît de departe? În legătură cu numărul de video-uri: nu știu dacă erau chiar atît de multe înainte de '89. Eu nu aveam (nu am nici acum) și printre cei pe care îi frecventam aveam dinainte de '89, nu erau prea mulți posesori. Unul dintre puținele lucruri pe care le-am obținut noi în acești patru ani este presa – atît cîtă este, cu foarte mari defecte. Și televizorul, aceste canale de televiziune. Desigur, el poate fi privit ca un fenomen grotesc, dar există și o parte extraordinară în el. Și eu, cînd ajung acasă, seara, oricît sînt de obosită, încă mă bucur că pot să deschid televizorul și să aleg ce vreau să văd.

Mircea Iorgulescu: Îmi pare rău că ați înțeles astfel micile mele descrieri de situații. Impresiile mele nu erau calificative, ci descriptive. N-a fost vorba despre știința de limbă a românilor în general și a tinerei generații în special. În legătură cu presa din România, nu știu de ce este nevoie de toleranță. Toleranța față de o realitate implică, de fapt, o judecată de valoare a acestei realități, o situație a ei în zona ușor ruginoasă a unei realități amărite se presupune că e debilă, deci trebuie să ai îngăduință. Eu nu cred că este nevoie de o atitudine tolerantă, ci de o atitudine înțelegătoare: a înțelege ce se întâmplă, a descrie mecanismele, resorturile, sistemele, tip de relații – această extraordinară descoperire de sine a societății românești după ce pereții existenței între diferitele compartimente sociale s-au spart. Sau măcar să nu se împartă. Românii au descoperit că trăiescu într-o lume pe care nu o știu. S-a trăit într-un fel de compartiment etanș. După decembrie '89 românii au luat cunoștință de ei înșiși așa cum erau în realitate, fără falduri și farduri.

Gabriela Adameșteanu: Nu cred că este pe de-a-ntregul adevărată afirmația ta că nu ne-am preocupat de istorie, ci de metodologii. Cartea ta despre Goleacu, de pildă, e o dovadă a interesului pentru istorie. Și nu ești singurul autor din anii '80 preocupat de istorie. Dar n-a fost o istorie asumată: a fost o istorie în care încercam să travestim ceea ce nu puteam să vorbim despre prezent.

Mircea Iorgulescu: În momentul în care tu scriai un roman, înscenai o lume. Cînd eu scriam un eseu despre Dinicu Goleacu nu construim o lume, era vorba despre Dinicu Goleacu acela. Ceea ce făceai tu nu era o operă de reflexie, era o operă de imaginație.

Andrei Cornea: N-ai putea să spui că însăși abundența asta de metodologii, de încercări de a înjgheba niște forme, face parte dintr-un fel de literatură? Nu e o formă de literatură a proiecta niște

universari mai mult sau mai puțin imaginare, în loc să ajungi la idee?

Mircea Iorgulescu: Poate că da. În ce mă privește, aș fi fost foarte încântat dacă s-ar fi ajuns la un tip de discurs mai puțin literar, la un stil care să mizeze mai puțin pe ingeniozitate verbală și mai mult pe exactitate. „Jurnalul de la Păltiniș” și „Epistolarul” care l-a urmat au strălucit în lumea literară o mare animație, pentru că se vedea din aceste două cărți că grupul filozofilor era extrem de nemulțumit de caracterul literar al discursului intelectual românesc. Dar aceste două cărți erau scrise cu mare talent literar și mizau până la urmă, foarte mult, tot pe valori stilistice literare.

Ion Bogdan Lefter: După părerea mea, Mircea Iorgulescu a evoluat de-a lungul anilor '80 către un tip de discurs care s-a îndepărtat progresiv de stilistică și s-a apropiat progresiv de verdict. Cred că publicistica lui politică de după '89 se face cu aceeași instrumente din „Marea trăncăneală”. Eu personal nu simt nevoia să-i solicit lui Mircea Iorgulescu demolarea acestui stil al diagnosticului, a cărui tradiție lipsește la noi. Ea a început să se înfrizeze în epoca interbelică, dar s-a pierdut atunci când cultura română s-a aflat, după război, sub influența nefastă a călinescianismului. Nu cred că se poate vorbi de un exces de metodologii în anii '60-'80. De altfel, o temă constantă a discursului intelectual românesc după '65 a fost retardarea metodologică românească. Cred că nu se poate vorbi de un ultrasincronism, ci de o retardare. Ceea ce se întâmplă astăzi este influențat și de alte elemente decât de un eventual ultrasincronism metodologic, stilistic ș.a.m.d.

Mircea Iorgulescu: Se întâmplă cam ceea ce se întâmplă cu videocasetofonele și cu televizoarele: o asumare uneori după ureche și mai ales în funcție de strălucirea relativă a obiectului. Deseori, astăzi, în România, din tot felul de motive, se recurge la artificii de stil, la ingeniozități verbale și nu găsești o idee. Des, prea des, găsești doar stil, acrobație lingvistică, remarcabilă uneori, în articolele politice.

Comunicarea este mai importantă decât rigorea

Mircea Nedelcu: O experiență asemănătoare am avut și eu: printr-o întâmplare, a trebuit să stau 2 ani în Franța și am încercat să aflu din presă ce se întâmplă în țară. Nu reușeam însă niciodată să aflu evenimentul la care se referea textul, găseam numai elemente polemice, ironiile spumoase. Cred că înainte de '89 era un blocaj informațional voit: informația nu trebuia să circule sau trebuia să circule cât mai controlat, fără transmitere de mesaje. Nevoia de comunicare însă este o nevoie reală, asemănătoare cu setea, foamea etc. În situațiile de blocaj informațional există un fel de adaptare a individului, atît a celui care comunică, cit și a celui care are nevoie de informație. Astăzi a dus de fapt la modul în care cele mai diverse acte de comunicare din perioada dinaintea de '89 (de la literatură pînă la știință) se serveau de limbaje duble, de elemente de metodologie, înainte de a căuta conținutul. De aceea aveau un public neobisnuit să caute informația pe canalele normale: ei nu știe să cumpere informația, o neglijează cînd o are, și nu o folosește în viața lui practică. Ne îndreptăm însă spre un sistem socio-economic în care informația este una din principalele surse de bogăție. Nu mai pot fi considerate bogății subsolurile sau marile industrii, pentru că, gestionate cu informație incorectă, se fac praf și pulbere. Iar mondializarea economiei nu-ți mai permite să trăiești într-un spațiu economic fără o informație adecvată, resucitalizată tot timpul. Dar dacă asta e singurul sistem de comunicație care funcționează în această societate în momentul de față, trebuie să-l folosim, pentru că mai importantă este comunicarea decât rigorea regulilor folosite în comunicare. Micul meu reproș țiine exact de această alegere. Sinteză prizonierului unui mod al rigorii care sigur că ar fi ideal dacă am reuși să-l impunem; dar el ar presupune transformarea întregii societăți, ceea ce este imposibil de făcut. Eu sînt negustor de cărți în momentul de față, și sistemul este blocat – nu știu dacă din știință sau din prostie, dar la toate nivelele. De la legislație la TVA, la vamă, de la felul cum se dă autorizația de vânzare de cărți sau cum nu se dă, ce prețuri se pun, ce taxe etc.

Mircea Iorgulescu: Această parte a lumii a pornit într-un proces ireversibil. Se pun două probleme: prima – viteza; a doua – unde se ajunge? Pentru că se poate ajunge în lumea a patra – foarte simplu, și mai ales foarte comed.

Sorin Antohi: Noi trăim, într-adevăr, într-o geografie simbolică, din care face parte Occidentul, dar din care țările din vecinătate sînt excluse. Încercînd să predau la Facultatea de Istorie lucruri despre Europa centrală și de est în secolul XX, am văzut că americanii se specializează pe astfel de probleme, care pe români îi lasă complet indiferenți. Rădăcinile sînt, sigur, într-un stigmat. Cum să te pui tu împreună cu albanezii, bulgarii, găgăuzii? Oroare! Tu trăiești în lumea ta simbolică alături de francezi și de nemți; acelea sînt reperele.

Refuzul inserierii

Mircea Iorgulescu: Dacă aș încerca să sistematizez puțin ce spunea dl. Antohi, aici ar fi vorba de un refuz al situației într-un sistem, dintr-un fel de impuls al unicității. În discursul intelectual românesc de după decembrie 1989 și în cel românesc al exilului de pînă în 1989, Tezele din iulie 1971, un moment important din multe motive, inclusiv pentru îndepărtarea președintelui țării de structura din care făcea parte, de pildă, au fost interpretate ca fiind urmarea unei vizite făcute de Ceaușescu în China și Coreea de Nord. În realitate, Tezele fac parte dintr-o generală strîngere a șurubului în blocul țărilor din Est, ca urmare a ocupării Cehoslovaciei, Școala sociologică maghiară din Budapesta a fost zdrobită exact în aceeași perioadă, și Kádár nu fusese nici în China și nici în Coreea de Nord. Forma strîngerii șurubului a fost însă una specifică, autohtonă, românească.

Radu Filipescu: Comportarea bulgarilor și a ucrainenilor față de noi (deci raportarea lor la noi) este identică cu a noastră, sau diferă?

Mircea Iorgulescu: Identică. Dar sînt unele diferențe. În seara zilei de 23 august 1994, la ora 24, TV maghiară, pe canalul 1, a programat o emisiune despre ceea ce s-a întîmplat la 23 august 1944, implicațiile acestui eveniment asupra istoriei României și implicațiile zonale. La TVR din București, în ziua de 23 august 1994 a fost o emisiune unde au vorbit dl. Scurtu, de la Arhivele Statului, un general, și unde marea problemă a fost: Antonescu sau Regele. Iată diferența.

Cătălin Tîrlea: Am să revin la cartea dvs. Ea a fost receptată de noi, studenții din 1988, ca o carte politică. Îmi aduc aminte că majoritatea elitei intelectuale din acea perioadă o recepta ca atare. Acum, după 6 ani, vă aud spunînd că, de fapt, este vorba de o carte (și accentuați acest lucru) despre Caragiale. Ați republicat-o la Fundația Culturală Română, acum, după 1989, și surpriza noastră a fost să vedem că ceea ce ni se anunțase atunci, în 1988, ca fiind plauzibil (adică o cenzurare puternică a acelei cărți de către cenzura în vigoare la acea dată) nu a fost o realitate. Am să vă pun 3 întrebări: 1. Este sau nu o carte politică? 2. Cum motivați opoziția dvs. de a nu adăuga acele faimoase fragmente de sertar, care probabil nu există? 3. Vă convine această receptare strictamente politică a cărții dvs.?

Mircea Iorgulescu: Nu mă deranjează în nici un fel faptul că eseuul meu despre Caragiale este recepțat politic. Dacă astăzi acea implicație politică se păstrează, mie mi se pare trist și, deopotrivă, grav. În legătură cu refuzul meu de a publica fragmentele cenzurate, trebuie să dau explicații – o fac pentru prima dată în public. Existau două capitole, unul despre presă, iar altul despre politică. Prietenul meu Florin Mușur, fostul redactor al cărții, căruia i se datorează apariția ei, m-a sfătuit să nu le public. Înainte de 1989, în referatul de editură care se întocmea, redactorul de carte menționa dacă nu fost mai multe pagini scoase și cite, pentru că scoaterea unui anumit număr de pagini implica o activitate eficientă a cenzurii. Am republicat această carte după 1989 pentru că mi s-a propus generos de către Fundația Culturală Română să o reeditiez. A fost singura editură care mi-a făcut o propunere coerentă și, cum s-a văzut, eficientă. Cartea a și apărut într-un termen foarte scurt. Mi s-a părut corect să o reeditiez în forma în care a apărut prima oară.

Vioara Onicescu: Din cărțile lui Mircea Iorgulescu răzbată totdeauna un curaj și un adevăr care nu te puteau lăsa indiferent. În studiul despre Dinicu Go-

lescu, Mircea Iorgulescu îl cita pe Vlad Georgescu, într-o perioadă cînd numele directorului Europei Libere era cu desăvîrșire interzis. Fiind foarte tînăr, Cătălin Tîrlea nu înțelege că lupta cu cenzura era o luptă de încercare a nervilor, mai ales o încercare a încăpățînării autorului de a nu modifica. Uneori „treceau” adevăruri foarte grave și nedorite de Putere, spre cîntarea adevăraților scriitori. Mircea Iorgulescu a fost unul dintre aceștia. În ce măsură „Marea trăncăneală” nu este o carte de conjunctură, ci cu bătaie mult mai lungă, se vede acum, cînd ea este reeditată (după părerea mea e foarte bine că e „nemodificată”). „Marea trăncăneală” este o carte dureroasă de adevărată, care atrage atenția asupra unor constante existente în delimitarea specificului nostru național. În ce măsură „formele fără fond” înseamnă „marea trăncăneală” o simțim mereu, pe propria noastră piele. Nu este întîmplător că „marea trăncăneală” la marea loc discutiilor serioase, că ea se înțelege cu „marea lașitate”, cu disprețul pentru adevăr, cu lipsa de responsabilitate și cu poltroneria. Ralea vorbii de „spiritul de adaptabilitate”. În ce măsură această dureroasă „adaptabilitate” a devenit un rîu național am văzut cu toți în comunism. S-a vorbit aici de „blocajul informațional” – eu aș zice, mai simplu, dispreț pentru informație – și asta se manifestă de ambele părți ale jurnalisticii (și la zările Puterii, și la zările Opoziției), care scriu același fel de bazconii, doar cu semn schimbat (v. AM Press, AR Press etc.). Tot de „marea trăncăneală” ține și lașitatea, care a însemnat de multe ori „adaptabilitate” în comunism.

Mircea Iorgulescu: Am încercat să absorb prin toți porii discuția din această seară. Nu cred că este nevoie să spun de ce.

Gabriel Andreescu: Dacă ați numi trei reviste importante pentru gîndirea românească actuală și le-ați califica, care ar fi acestea?

Mircea Iorgulescu: În momentul de față există în București trei publicații importante și mi-ar fi plăcut ca între ele să existe o mai mare coeziune. De la distanță – poate greșind – am impresia că această coeziune ori este sub cota normalității, ori ea nu există. Este vorba de „România literară”, „22” și „Dilema”. Există două suplimente ale unor cotidiene, pe care le citesc de la prima la ultima pagină. Mă refer la „Litere, Arte & Idei” („Cotidianul”) și la „Adevărul literar și artistic”. Sînt întotdeauna foarte interesante, fiecare înseamnă altceva. „România literară” este o revistă care și-a păstrat din vremea veche cea mai mare calitate pe care a avut-o atunci, și anume că, într-o lume în care se scrie prost românește, „România literară”, chiar cînd era mediocră, era bine scrisă. Pe această linie este concursată de „Dilema”. Amîndouă sînt mai bine scrise decât „22”. Poate că este normal să fie așa, pentru că „22” este o revistă mai ales ideologică. Sînt reviste diferite, dar ele ar trebui să stea foarte aproape unele de celelalte. Nu există susținere reciprocă între aceste publicații. În anumite momente am constatat existența unor gesturi chiar inamicale, care trădează situații diferite ce nu sînt neapărat de natură culturală sau de natură unei opțiuni morale. „România literară” îi lipsește în momentul de față zona ei cea mai puternică, zona de critică literară. Cred că riscul revistei „22” este de a avea niște cititori care oricum gîndesc cum se gîndește în „22” (e un risc la care mă gîndesc și în calitatea mea de jurnalist radio). Revista „Dilema” este singura publicație din România nou inventată care a vrut să iasă din situația de o parte sau de alta a unei invizibile linii pe care toată lumea o respinge. Eu cred că această linie de demarcație între alb și negru nu există. Revista „Dilema” încearcă să fie o asemenea situație în afara acestei linii. Părerea mea este că a reușit. O prîndește deseori pericolul amalgamului. Riscul amalgamului constă în a uniformiza atitudinile, personajele, faptele, date și interpretări de fapt incompatibile.

Următorii oaspeți ai GDS vor fi Monica Lovinescu și Virgil Ierunca. Ei își vor lansa, la 16 septembrie 1994, cărțile „Est-etica” și „Dimpotrivă – Ritualul rușinii intelectuale în comunism” apărute la editura Humanitas.

La 29 septembrie, ora 17.30, sub egida revistei „22”, va avea loc la sediul GDS întîlnirea cu Vladimir Tismăneanu. Tema discuției va fi: „Cinci ani de schimbări est-europene. Revoluție, reformă, restaurație”.

FRANȚA: Forța Justiției

Inspirați de colegii italieni, magistrații francezi demontează corupția la nivel înalt

Recent, Inchisoarea Baumettes din Marsilia a primit în gazdă un nou pensionar: senatorul Maurice Arreckx, 76 ani, fost primar al Toulonului, anchetat pentru pretinderea ilegală a sute de mii de franci de la contractanți locali. În curând i-ar putea ține companie și conservatorul Jacques Médecin, 66 ani: ex-primarul fugar al Nisei, acuzat de delapidare și fraude fiscale, urmează să revină în Franța pentru a fi judecat, după ce, în urmă cu două săptămâni, un tribunal din Uruguay ordonase extrădarea sa.

Numele lor sînt doar ultimele două dintr-o tot mai lungă listă de politicieni și afaceriști intrați în vizorul Justiției franceze, din ce în ce mai ofensivă. Lista îi mai include pe Alain Carignon, recent demisionat din funcția de ministru al Comunicațiilor, Gérard Longuet - ministrul Industriilor, Henri Emmanuelli - liderul Partidului Socialist, Michel Noir - primarul Lyonului, și pe deputatul de stînga Bernard Tapie - investigat în nu mai puțin de 7 cazuri, începînd cu scandalul de corupție din lumea fotbalistică și pînă la acuzații de evaziune fiscală și delapidare.

Prin proliferarea cazurilor de corupție la nivel înalt, Franța pare să contracteze molima italiană; aceasta chiar dacă reacția Justiției franceze nu are încă amploarea loviturii date clasei conducătoare din Italia. E adevărat, nici amploarea corupției nu este în Franța tot atît de mare ca în Italia, unde este încă foarte importantă influența Mafiei. Dar creșterea numărului de cazuri din Franța i-a făcut pe mulți analiști să avertizeze asupra „italienizării” țării, mai ales de-a lungul coastei mediteraneene, unde Mafia și-a extins activitatea.

Extinderea corupției printre politicienii și afaceriștii Franței a devenit atît de mare încît trebuie făcut ceva ca sistemul să nu explodeze - spune fostul anchetator de poliție Antoine Gaudino, cel care a dat la iveală campania ilicită de strîngere a fondurilor de către Partidul Socialist, la sfîrșitul anilor '80.

Ceea ce Italia și Franța au în comun este un corp de tineri judecători ofensivi, hotărîți să pună capăt afacerilor oneroase la nivel înalt, pînă nu demult trecute cu vederea în ambele țări. Judecătorul milanese Antonio Di Pietro, figura centrală a campaniei „Miini curate” din Italia, este un erou și un model pentru omologii francezi. Judecătorul Emmanuel Barbe se minunează: „Cînd Di Pietro oprește mașina în stop, lumea îl înconjoară pentru a-i cere autografe! În Italia, Justiția și-a dovedit cu adevărat puterea”.

Deși sînt invidioși pe mai mare independență politică a colegilor italieni, magistrații francezi dispun și ei de arme redutabile. Napoleon scoțea

Senatorul Maurice Arreckx

judecătorul de instrucție drept „cel mai puternic om din Franța”. Jucînd în același timp rolul de detectivi, avocați districtuali, judecători și mari jurați, judecătorii de instrucție francezi pot ordona interceptări telefonice, percheziții, interogatorii, arestări și detenții preventive. Majoritatea celor 550 de magistrați anchetatori sînt tineri (sub 40 de ani) și câștigă anual între 30.000 și 50.000 dolari, situîndu-se destul de jos pe scara socială. De aceea, detractorii lor îi numesc în deridare „mici judecători”.

Dar acești mici judecători s-au maturizat cu adevărat. Cu un deceniu în urmă, era aproape de necrezut ca un magistrat să dea în urmărire un ministru; acum este un fapt comun. Daniel Vogelweith (33 ani), secretar general al Uniunii Magistratilor, declară că scandalurile de finanțare electorală a guvernului socialist, ca și tentativele de a le acoperi „au legitimat pînă la urmă judecătorii în teritoriul care înainte le erau străine”. O lege din 1993 a înlesnit cu mult procedurile pentru cercetarea persoanelor oficiale. „Ca urmare”, spune Jean-René Farthouat, președintele baroului parizian, „cîțiva judecători și-au asumat misiunea eradicării corupției din Franța. Ei sînt idealști și foarte hotărîți - și aceasta îi face primejdioși”.

Dar criticii spun că pericolul cel mare provine din tendința unor magistrați de a da publicității cazurile de care se ocupă - nerespectînd astfel secretul care este necesar într-o anchetă juridică.

„Relația dintre judecători și mediele de informare creează o forță căreia politicienii nu i se pot opune”, spune un fost oficial al Ministerului de Justi-

CITITORII DIN STRĂINĂTATE se pot abona la revista „22” depunînd costul abonamentului în conturile noastre deschise la Banca Comercială Ion Țiriac S.A. București, Str. Doamnei nr. 12: pentru dolari în contul 4020253230, pentru mărci în contul 4020253231, pentru franci francezi în contul 4020253235, pentru lire italiene în contul 4020253234 sau (pentru orice fel de valută) trimițînd un cec (money order) pe adresa: Revista „22”, Calea Victoriei 120, cod 70179, sector 1, București, România. Costul abonamentelor pentru cititorii din străinătate:

	1 an	6 luni	3 luni
- zona europeană:	80 \$	40 \$	20 \$
	140 DM	70 DM	35 DM
	500 FF	250 FF	125 FF
	140.000 LIT	70.000 LIT	35.000 LIT
	56 £	28 £	14 £
- SUA, Japonia, Australia:	100 \$	50 \$	25 \$

sau echivalentul în orice monedă convertibilă.
Revista „22” anunță exclusivitatea difuzării sale în străinătate. Difuzorii de presă neautorizați de redacție (inclusiv RODIPET) vor trebui să răspundă conform prevederilor legale.

ție. „Acesta e un mare pericol, pentru că judecătorii impun cu jurnaliștii capătă o imensă forță politică, dar fără nici o responsabilitate politică. Și aceasta poate suci capetele unor magistrați, tentați să devină celebrități ale mass-media.” Judecătorii susțin scurgerile către presă, ca fiind contrabalansul la presiunea politică ce ar putea deturna altfel multe anchete. „Mass-media reprezintă unicul nostru apărător și unica noastră armă adevărată”, spune Thierry Jean-Pierre, 39 ani, membru al Parlamentului European, fost judecător, citat ca un exemplu de magistrat motivat politic. Jean-Pierre a dat la iveală probe importante în scandalurile socialiştilor. „În politică trebuie să existe onestitate. Iar onestitatea nu e nici de stînga, nici de dreapta”.

Lășind la o parte motivațiile politice, mulți critici cred că magistrații dispun de prea multă putere. Robert Badinter, președintele Curții Constituționale, spune că „adevărul risc este izolarea - un singur om și prea multă putere”. Soluția lui Badinter s-a apărut în 1985 într-o propunere de lege care ar fi obligat magistrații anchetatori să lucreze în echipe de cîte trei și să ia decizii colective, evitînd astfel abuzurile individuale. Alți specialiști văd un pericol chiar în natura funcției magistraților. „Ei sînt în același timp judecători și participanți direcți la anchete”, spune avocatul Daniel Soulez Larivière, care a scris cîteva cărți pe marginea acestui subiect. „Ei țîn secreta în mîna stînga și Codul penal în mîna dreaptă. Sînt moștenitorii Inchiziției”.

În pofida acuzațiilor de exces de zel și a cererilor pentru reformă, magistrații nu au de gînd să-și pună armele în teacă. „Cîtă vreme politicienii nu-și schimbă moravurile și nu pun capăt finanțării ilicite a partidelor, vom continua să combatem corupția”, spune Vogelweith. Deși probabil că magistrații francezi nu vor dărîma edificiul Puterii, precum în Italia, cu siguranță vor pune după grații cîteva peți grași și îi vor face să tremure pe mulți alții.

Traducere și adaptare de VLAD VIERU
După „Time International” - 15 august 1994

CENTRUL SOROS PENTRU ARTĂ CONTEMPORANĂ anunță programul

Programul se adresează artiștilor și administratorilor unor inițiative artistice care doresc să participe la schimburi culturale internaționale.

ARTSLINK oferă 28 de burse care acoperă cheltuielile legate de o ședere de 5 săptămîni într-o instituție artistică americană (pentru tineri artiști și manageri culturali din Europa Centrală și de Est).

Instituțiile gazdă vor asigura pregătirea practică a bursierilor în domeniul lor de interes. Bursierii vor avea prilejul să participe direct în activitățile instituțiilor respective, și vor putea de asemenea să intre în contact cu artiști și alte organizații din comunitatea respectivă.

Domeniile la care se referă programul sînt: arhitectură și design; artă decorativă; media (film, video, radio); artă vizuală; literatură, muzică, teatru; dans. Prin manageri culturali înțelegem persoane care se ocupă cu administrarea unor instituții, organizații sau programe artistice. Nu vor fi acceptați studenți sau amatori.

Inscrierea pentru participare la program se face pe formulare ARTSLINK. Candidații vor trebui de asemenea să prezinte un scurt proiect pe care ar dori să-l realizeze ca bursieri ARTSLINK.

Termenul limită de înscriere: 30 noiembrie 1994

ARTSLINK

Formulare și informații suplimentare puteți obține la:
CENTRUL SOROS PENTRU ARTĂ CONTEMPORANĂ
 București, str. Știrbei Vodă nr. 1, C.P. 1-827
 și la birourile
FUNDAȚIEI SOROS PENTRU O SOCIETATE DESCHISĂ din:
 ● Timișoara, Piața Operei nr. 2, etaj 2, camera 137, tel.: 096/910.804
 ● Cluj-Napoca, str. Galaxiei nr. 1A, C.P. 73, tel.: 095/197.121 sau 095/150.160
 ● Iași, Bd. Copou nr. 19, tel.: 098/147.804 sau 098/147.100